

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΣΠΟΥΔΩΝ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ: ΟΙ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟΝ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΤΥΠΟ

Άννα Χατζηβασίλη

Λεμεσός 2011

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΣΠΟΥΔΩΝ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Πτυχιακή διατριβή

Άννα Χατζηβασίλη

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Δρ. Δήμητρα Μηλιώνη

Λεμεσός 2011

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Copyright © Άννα Χατζηβασίλη, 2011

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της πτυχιακής διατριβής από το Τμήμα Επικοινωνίας και σπουδών Διαδικτύου του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Φτάνοντας στο τέλος της πτυχιακής μου εργασίας και μιας αρκετά μακρινής πορείας, θα ήταν παράλειψή μου να μην ευχαριστήσω τα άτομα που με βοήθησαν. Πρώτη από όλους θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου Δρ. Δήμητρα Μηλιώνη για τη μεγάλη βοήθεια που μου παρείχε καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου και την καθοδήγηση που μου πρόσφερε σε όλη τη διάρκεια της εργασίας καθώς επίσης και τη συγκατάθεσή της να δουλέψω με αυτό το θέμα.

Στη συνέχεια θα ήθελα να ευχαριστήσω τον κ. Μιχάλη Σιμόπουλο από τον οργανισμό Cyprus Community Media Cyprus ο οποίος με καθοδήγησε αρκετά στα αρχικά μου βήματα, αν και στο τέλος δεν χρησιμοποίησα το υλικό που παράγεται από τις υπο-προνομιούχες ομάδες της Κύπρου μέσω του οργανισμού τους. Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω τις εφημερίδες «Ο Φιλελεύθερος» και «Πολίτης» που μου έδωσαν κάποια αρχεία εφημερίδων τα οποία δεν υπήρχαν στην ιστοσελίδα τους.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία με τίτλο «Ειδήσεις από το περιθώριο: Μειονότητες στον κυπριακό Τύπο» εκπονήθηκε από την Άννα Χατζηβασίλη, φοιτήτρια του 8^{ου} εξαμήνου του Τμήματος Επικοινωνίας και Σπουδών Διαδικτύου του ΤΕΠΑΚ, υπό την επίβλεψη της καθηγήτριας Δήμητρας Μηλιώνη και ολοκληρώθηκε τον Μάιο του 2011.

Η παρούσα έρευνα αποτελεί μια έρευνα του τρόπου με τον οποίο απεικονίζονται οι υπο-προνομιούχες ομάδες στα άρθρα των έντυπων εφημερίδων με βάση τη θεωρία της ημερήσιας διάταξης (“agenda setting”). Η επιλογή των εφημερίδων έγινε με βάση την κυκλοφορία που έχουν στην Κύπρο. Η επιλογή του χρονικού διαστήματος έγινε με βάση τα επεισόδια που είχαν γίνει στο Φεστιβάλ Rainbow στη Λάρνακα τον Νοέμβριο του 2010, επειδή κύρια υπόθεση της έρευνάς μου είναι πως η προβολή των υπο-προνομιούχων ομάδων γίνεται κυρίως σε περιόδους φυλετικής κρίσης.

Η έρευνά μου εστιάζεται στο κείμενο μόνο. Δηλαδή, τις εικόνες που υπήρχαν δεν τις περιέλαβα με εξαίρεση τα σκίτσα που υπήρχαν στις εφημερίδες. Η απεικόνιση των μεταναστών μέσα από τα ΜΜΕ αποτελεί ένα νέο πεδίο έρευνας για την κοινότητα της Κύπρου, εφόσον η Κυπριακή κοινωνία ακόμη δεν έχει κατανοήσει πως οι υπο-προνομιούχες ομάδες είναι μέρος της κοινωνίας μας και όχι ξεχωριστοί.

Η εργασία μου είναι βασισμένη στον καθορισμό της ημερήσιας διάταξης των ΜΜΕ. Πρόκειται για μια «τακτική» που χρησιμοποιούν τα Μέσα για να προβάλλουν κάποια θέματα περισσότερο από κάποια άλλα. Η ημερήσια διάταξη, επίσης, εξηγεί γιατί κάποια θέματα επιλύονται μέσα από την πολιτική δράση σε αντίθεση με κάποια άλλα (Dearing & Rogers, 1996).

Μέσα από πολλές έρευνες έχει διαπιστωθεί πως οι περισσότερες κοινωνίες συμμετέχουν στην αναπαραγωγή του ρατσισμού (Van Dijk, 1991). Επανελημμένες έρευνες έχουν αποδείξει πως τα κυρίαρχα Μέσα μιας χώρας διαιωνίζουν στερεότυπα (είτε θετικά είτε αρνητικά) δημιουργώντας κάποιας μορφής προκατάληψη. Στην δική μου έρευνα θα παρουσιάσω αν, σε ποιο βαθμό και πώς προβάλλονται οι μειονότητες μέσα από τις έντυπες εφημερίδες της Κύπρου. Η έρευνά μου έχει γίνει με κύριο σημείο αναφοράς τα επεισόδια που είχαν γίνει στο Φεστιβάλ Rainbow 2010 (05/11/2010).

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	ii
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	iii
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	iv
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	v
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	vii
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	viii
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	ix
1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1 Δομή εργασίας:.....	2
2 Όροι και ορισμοί	4
2.1 Πολυπολιτισμικότητα.....	4
2.2 Μετανάστευση.....	4
2.3 Ρατσισμός και Ξενοφοβία	5
2.4 Οι μειονότητες στην Κύπρο	7
3 Βιβλιογραφική Ανασκόπηση	12
4 Ερευνητικά ερωτήματα	17
5 Μεθοδολογία.....	18
5.1 Ημερήσια Διάταξη (agenda settings)	18
5.2 Τρόπος συλλογής δεδομένων	21
5.3 Κωδικοποίηση και δημιουργία μεταβλητών	22
6 Αποτελέσματα.....	27
7 Συμπεράσματα	42
8 Βιβλιογραφία.....	47
9 Παραρτήματα	49

9.1	Αναλυτικότερα στοιχεία για την εργοδότηση των υπο-προνομιούχων ομάδων.....	49
9.2	Πίνακας για αναγνωρισμένα θύματα πορνείας	49
9.3	Αναλυτικοί πίνακες	50
9.4	ΚΙΣΑ.....	56
9.5	Εκστρατεία για πρόσφυγες στη Κύπρο	56

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Εκτιμώμενος αριθμός άρθρων για κάθε βδομάδα, μήνα, συνολικά άρθρα των τριών μηνών και άρθρα για τις υπό-προνομιούχες ομάδες (σύνολο τριών μηνών) και μέσος όρος για τα άρθρα των μειονοτήτων σε σχέση με το συνολικό αριθμό άρθρων.....	27
Πίνακας 2: Αριθμός άρθρων για κάθε θέμα σε σχέση με τον μήνα.....	28
Πίνακας 3: Αριθμός άρθρων για κάθε θέμα για την κάθε εφημερίδα.....	31
Πίνακας 4: Αριθμός άρθρων για κάθε θέμα σε σχέση με το ύφος των άρθρων	33
Πίνακας 5: Αριθμός άρθρων για κάθε μήνα για την κάθε εφημερίδα σε σχέση με το ύφος του άρθρου	34
Πίνακας 6: Αριθμός άρθρων για κάθε θέμα σε σχέση με την έκταση	35
Πίνακας 7: Αριθμός άρθρων για θέματα που έχουν ή όχι υπάρξει στο πρωτοσέλιδο	37
Πίνακας 8: Τα πρωτοσέλιδα που υπήρχαν σε σχέση με τους μήνες.....	38
Πίνακας 9: Λέξεις που υπήρχαν στο άρθρα (όχι πόσες υπήρχαν στο άρθρο).....	38
Πίνακας 10: Αριθμός άρθρων πριν και μετά τα επεισόδια για κάθε εφημερίδα.....	40

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1:Συνολικά άρθρα για κάθε μήνα και από τις τρεις εφημερίδες	40
---	----

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΚΕΑ: Κίνημα Ελληνικής Αντίστασης

ΚΙΣΑ: Κίνηση για Ισότητα, Στήριξη, Αντιρατσισμό

ΠΑΚ: Παγκύπριο Αντικατοχικό Κίνημα

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έρευνα αποτελεί μια έρευνα του τρόπου με τον οποίο απεικονίζονται οι υπο-προνομιούχες ομάδες στα άρθρα των έντυπων εφημερίδων με βάση τη θεωρία της ημερήσιας διάταξης (“agenda setting”). Η επιλογή των εφημερίδων έγινε με βάση την κυκλοφορία που έχουν στην Κύπρο. Η επιλογή του χρονικού διαστήματος έγινε με βάση τα επεισόδια που είχαν γίνει στο Φεστιβάλ Rainbow στη Λάρνακα τον Νοέμβριο του 2010, επειδή κύρια υπόθεση της έρευνάς μου είναι πως η προβολή των υπο-προνομιούχων ομάδων γίνεται κυρίως σε περιόδους φυλετικής κρίσης.

Η έρευνά μου εστιάζεται στο κείμενο μόνο. Δηλαδή, τις εικόνες που υπήρχαν δεν τις περιέλαβα με εξαίρεση τα σκίτσα που υπήρχαν στις εφημερίδες. Η απεικόνιση των μεταναστών μέσα από τα ΜΜΕ αποτελεί ένα νέο πεδίο έρευνας για την κοινότητα της Κύπρου. Η Κυπριακή κοινωνία ακόμη δεν έχει κατανοήσει πως οι υπο-προνομιούχες ομάδες είναι μέρος της κοινωνίας μας και όχι ξεχωριστοί.

Η εργασία μου είναι βασισμένη στον καθορισμό της ημερήσιας διάταξης των ΜΜΕ. Πρόκειται για μια «τακτική» που χρησιμοποιούν τα Μέσα για να προβάλουν κάποια θέματα περισσότερο από κάποια άλλα. Η ημερήσια διάταξη, επίσης, εξηγεί γιατί κάποια θέματα επιλύονται μέσα από την πολιτική δράση σε αντίθεση με κάποια άλλα (Dearing & Rogers, 1996).

Μέσα από πολλές έρευνες έχει διαπιστωθεί πως οι περισσότερες κοινωνίες συμμετέχουν στην αναπαραγωγή του ρατσισμού (Van Dijk, 1991). Επανειλημμένες έρευνες έχουν αποδείξει πως τα κυρίαρχα Μέσα μιας χώρας διαιωνίζουν στερεότυπα (είτε θετικά είτε αρνητικά) δημιουργώντας κάποιας μορφής προκατάληψη. Στην δική μου έρευνα θα παρουσιάσω αν, σε ποιο βαθμό και πώς προβάλλονται οι μειονότητες μέσα από τις έντυπες εφημερίδες της Κύπρου. Η έρευνά μου έχει γίνει με κύριο σημείο αναφοράς τα επεισόδια που είχαν γίνει στο Φεστιβάλ Rainbow 2010 (05/11/2010).

Στη δική μου έρευνα θα αναλύσω άρθρα από τις κυπριακές εφημερίδες για να ερευνήσω πώς προβάλλονται οι μειονότητες μέσα από τις εφημερίδες. Οι πηγές μου είναι οι τρεις ημερήσιες εφημερίδες με τη μεγαλύτερη κυκλοφορία στην Κύπρο: «Φιλελεύθερος», «Πολίτης», «Σημερινή» (Στατιστικά στοιχεία RAI, Αγαπίου, 2009). Αποφάσισα να συλλέξω

υλικό από τους μήνες Οκτώβριο, Νοέμβριο και Δεκέμβριο 2010, λόγω των επεισοδίων που είχαν γίνει στο Rainbow Festival το μήνα Νοέμβριο.

1.1 Δομή εργασίας:

Η παρούσα μελέτη αποτελείται από οκτώ κεφάλαια. Μετά το πρώτο κεφάλαιο που είναι η εισαγωγή, ακολουθεί το κεφάλαιο 2 το οποίο ονομάζεται «Όροι και ορισμοί». Παρουσιάζονται διάφοροι όροι και ορισμοί που θα χρησιμοποιηθούν για την έρευνα μου. Κάνω αρχή με τον όρο της «πολυπολιτισμικότητας», ακολουθεί ο όρος «μετανάστευση», ο ορισμός του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, και τέλος ένα υποκεφάλαιο για τις μειονότητες στην Κύπρο.

Το τρίτο κεφάλαιο περιλαμβάνει την βιβλιογραφική μου ανασκόπηση. Παρουσιάζονται περιληπτικά κάποιες μελέτες που έχουν γίνει. Αρχικά γίνεται μια επισκόπηση της έρευνας του Larson ο οποίος διερευνά την αντιμετώπιση που είχαν στην Αμερική οι Ασιάτες μέσα από τις αναπαραστάσεις τους στις ειδήσεις. Ακολουθεί μια έρευνα της Τριανταφυλλίδου, μια μελέτη που έχει ως θέμα της τις αναπαραστάσεις των μεταναστών και μειονοτήτων στα ελληνικά μέσα μαζικής ενημέρωσης στα τέλη της προηγούμενης δεκαετίας και στις αρχές του 21^{ου} αιώνα. Μια άλλη έρευνα που παρουσιάζεται είναι αυτή της Μπάτζιου η οποία ασχολήθηκε με τις απεικονίσεις των μεταναστών μέσα από τις εικόνες των εφημερίδων και όχι από τον γραπτό λόγο. Χρησιμοποιώντας τη θεωρία της πλαισίωσης, η Μπάτζιου προσπαθεί να διερευνήσει ποια είναι τα κυρίαρχα πλαίσια στην οπτική απεικόνιση των μεταναστών στον Ελληνικό και Ισπανικό τύπο σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Τέλος παρουσιάζεται μια έρευνα που είχε γίνει για τα καναδικά ΜΜΕ όπου παρουσιάζεται ο ρόλος που παίζουν τα ΜΜΕ του Καναδά στην αναπαράσταση και τη διαμόρφωση των ταυτοτήτων των μειονοτήτων.

Στο κεφάλαιο 3 παρουσιάζονται τα ερευνητικά μου ερωτήματα.

Στο κεφάλαιο 4 υπάρχει η μεθοδολογία της εργασίας η οποία περιλαμβάνει την ημερήσια διάταξη, την ανάλυση περιεχομένου, τον τρόπο συλλογής δεδομένων, την κωδικοποίηση και δημιουργία μεταβλητών.

Τα κεφάλαια 5 και 6 περιλαμβάνουν το κύριο μέρος της εργασίας μου, δηλαδή τα αποτελέσματα και συμπεράσματα της έρευνας.

Στα κεφάλαια 7 και 8 υπάρχει η βιβλιογραφία και το παράρτημα αντίστοιχα. Στο παράρτημα υπάρχουν κάποια συμπληρωματικά στοιχεία.

2 Όροι και ορισμοί

2.1 Πολυπολιτισμικότητα

Η πολυπολιτισμικότητα στις μέρες μας είναι πλέον γεγονός! Με την εμφάνιση της παγκοσμιοποίησης έχει ανθίσει και η πολυπολιτισμικότητα. Είναι μια έννοια που συναντάμε όλο και πιο συχνά στην καθημερινή μας ζωή και αναφέρεται στο πλήθος των διαφορετικών πολιτισμών που υπάρχουν σε μια κοινωνία. Έχει συζητηθεί πολύ και έχει αποκτήσει μέγιστη σημασία λόγω διαφόρων περιστάσεων που συναντούμε σήμερα. Η πολυπολιτισμικότητα εμφανίστηκε στο προσκήνιο τη δεκαετία του 1960 σε κάποιες ευρωπαϊκές χώρες λόγω της αναγκαίας μετακίνησης μη Ευρωπαίων μεταναστών. Η αυξημένη εισροή μεταναστών στην Κύπρο τα τελευταία χρόνια έχει φέρει πολλές συζητήσεις και πολιτικές γύρω από το θέμα αυτό.

Ο όρος πολυπολιτισμικότητα περιλαμβάνει τον σεβασμό και την παρουσία των διαφορετικών ομάδων στην κοινωνία, καθώς και τις παραδοχές και τις αξίες των κοινωνικό – πολιτισμικών διαφορών τους. Σύμφωνα με το ενημερωτικό δελτίο της Kerstin Wittig (2008), ο όρος πολυπολιτισμικότητα στην περίπτωση της Κύπρου αναφέρεται σε «μια πολιτισμική ποικιλία μέσα στην Κυπριακή κοινότητα συμπεριλαμβανομένου [sic] των Ελληνο-Κυπρίων και των Τουρκο-Κυπρίων, καθώς και των Αρμενίων, Λατίνων και Μαρωνιτών, αλλά και τον διαρκώς αυξανόμενο αριθμό ομάδων μεταναστών με διαφορετικές εθνικές καταβολές που έρχονται στο νησί».

2.2 Μετανάστευση

Ο όρος «μετανάστευση» ορίζεται ως «η φυσική μετάβαση ατόμων και ομάδων από μια κοινωνία σε κάποια άλλη, ή κάθε γεωγραφική μετακίνηση μεγάλου αριθμού ατόμων ή μεταφορά ανθρώπινου δυναμικού από μια περιοχή σε άλλη» (Δημητρίου, Ηλία, & Χριστοδούλου, 2008, σελ 4). Το φαινόμενο της μετανάστευσης υπήρχε από παλιά και αφορά ένα πολυσυζητημένο θέμα, αφού οι κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις που προκαλούνται είναι ποικιλόμορφες και συχνά προκαλούν έντονες τριβές, προστριβές και αντιπαραθέσεις.

Σύμφωνα με τη διεθνή ορολογία, αλλά και τις διεθνείς συμβάσεις τις οποίες η Κυπριακή Δημοκρατία έχει κυρώσει, ο όρος «μετανάστευση» αναφέρεται στη μετακίνηση

πληθυσμών, προσωρινή ή μόνιμη, για εργασιακούς, οικονομικούς, προσωπικούς ή άλλους λόγους (Τριμικλινώτης, 2006).

Μέχρι τη δεκαετία του 1970, η Κύπρος ήταν «εξαγωγέας» μεταναστών κυρίως στη Βρετανία αλλά και σε άλλες χώρες όπως είναι η Αυστραλία, η Αφρική, η Αμερική κ.λπ. (Τριμικλινώτης, 2006). Η μετανάστευση των Κυπρίων συνεχίστηκε και στα επόμενα χρόνια λόγω της εισβολής του 1974, όταν οι περισσότεροι Κύπριοι έψαξαν να βρουν καταφύγιο σε πολλές χώρες της υφηλίου. Η «φυγή» όμως των Κυπρίων σταμάτησε όταν οι κοινωνικοοικονομικοί τομείς στην Κύπρο άρχισαν να παίρνουν ανοδική πορεία. Ως τότε, οι Κύπριοι πήγαιναν στις χώρες του εξωτερικού για ένα κομμάτι ψωμί, ώστε να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες της κοινωνίας.

Σήμερα, η Κύπρος δέχεται μετανάστες από διάφορες χώρες και ένα ζήτημα που υπάρχει στην κυπριακή κοινωνία είναι η χρησιμοποίηση των μεταναστών ως φθηνά εργατικά χέρια.

2.3 Ρατσισμός και Ξενοφοβία

Η ζωή των Κυπρίων άλλαξε γύρω στη δεκαετία του 1990 όταν η Κύπρος, μετά τα γεγονότα του πολέμου του 1974, άρχισε να παίρνει μια ανοδική πορεία. Με τη ραγδαία ανάπτυξη της οικονομίας που επέφερε αυξήσεις σε διάφορους άλλους τομείς, η Κύπρος χρειάστηκε εργατικό δυναμικό. Κατά συνέπεια, χρειάστηκε να γίνει χώρα υποδοχής μεταναστών. Από τότε άρχισε να εμφανίζεται εντονότερα το φαινόμενο του «ρατσισμού» στη χώρα μας, όσον αφορά το χρώμα, τη θρησκεία, τη φυλή και γενικά ό,τι αφορούσε τα άτομα αυτά που μετανάστευαν στην Κύπρο.

Η λέξη ρατσισμός στο λεξικό Μπαμπινιώτη (1998) εμφανίζεται ως «η κοινωνική ή πολιτική πρακτική διακρίσεων που βασίζεται στο δόγμα της ανωτερότητας μιας φυλής, εθνικής ή κοινωνικής ομάδας και στην καλλιεργημένη αντίληψη των μελών της ότι οφείλουν να περιφρουρήσουν την αμιγή σύσταση, την καθαρότητα της ομάδας τους, καθώς και τον κυριαρχικό τους ρόλο έναντι των υπολοίπων φυλετικών, εθνικών, κοινωνικών κλπ ομάδων, που θεωρούνται από αυτά κατώτερες». Σύμφωνα με τον Μπαλιμπάρ (2006, αναφέρεται στο άρθρο του Πατσιαούρα, 2008), ρατσισμός είναι «ένα παγκόσμιο κοινωνικό φαινόμενο, γιατί εμφανίζεται σε κάθε γωνιά του πλανήτη και εμφανίζεται σε όλα τα πεδία δραστηριοποίησης του ανθρώπου έχοντας τις ρίζες του στα μεταναστευτικά ρεύματα και την παροχή εργατικών χεριών σε χώρες που χρειάζονταν φθηνά εργατικά χέρια για την ανάπτυξή τους και μεταξύ

των ατόμων που ανήκουν σε διαφορετικούς πολιτισμούς». Με βάση τα λεγόμενα του Μπαλιμπάρ διαπιστώνεται πως ο ρατσισμός εμφανίζεται σήμερα σε διαφορετικά επίπεδα και για διαφορετικούς λόγους από ότι παλαιότερα. Σήμερα υπάρχει πιο έντονος ρατσισμός στη βάση του διαφορετικού χρώματος των ανθρώπων, της φυλής και του πολιτισμού τους και αυτό άρχισε να γίνεται αντιληπτό με τη μετοίκηση των διάφορων πληθυσμών σε χώρες διαφορετικές από εκείνες στις οποίες ανήκουν.

Ο ρατσισμός είναι ένα σύνθετο και πολύπλευρο φαινόμενο. Το «πρόσωπο» του ρατσισμού έχει εξελιχθεί κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών και έχει λάβει πολλές και διαφορετικές μορφές που περιλαμβάνει εθνικές και θρησκευτικές διακρίσεις. Ο ρατσισμός είναι μια πραγματικότητα η οποία βιώνεται από πολλές θρησκευτικές και εθνικές μειονότητες στην Ε.Ε. Παρόλα αυτά οι εκδηλώσεις και η έκταση αυτής της πραγματικότητας τις περισσότερες φορές μένουν ατεκμηριώτες και άγνωστες κυρίως στις επίσημες πηγές μιας χώρας λόγω της ξενοφοβίας ή του ρατσισμού που επικρατούν στη συγκεκριμένη χώρα.

Με τον όρο «ξενοφοβία» εννοούμε την άρνηση, την αποφυγή, το φόβο σε κάτι ξένο που παρουσιάζεται, ενώ ο ρατσισμός στηρίζεται στην επαφή μεταξύ του οικείου και του ξένου μέσα στον κοινωνικό χώρο, που εξετάζει και ασχολείται με τη διαμόρφωση των μεταξύ τους σχέσεων. Σύμφωνα με τον Πατσιαούρα (2008), ο ρατσισμός είναι πιο σύγχρονος από ότι η ξενοφοβία. Η ξενοφοβία υπήρχε εδώ και αιώνες αλλά τώρα βρίσκεται στο ζενίθ της λόγω της «ανεξέλεγκτης» μετανάστευσης, ενώ ο ρατσισμός άρχισε να αναπτύσσεται έντονα τον 19^ο αιώνα. Οι σύγχρονες κοινωνίες ταξινομούν τους ανθρώπους με βάση κάποια χαρακτηριστικά, όπως η ηλικία, το φύλο, η καταγωγή, το επάγγελμα, το χρώμα, η γλώσσα κ.λπ. (Πατσιαούρας, 2008). Η αντιμετώπιση αυτή οφείλεται στην άρνηση των σύγχρονων κοινωνιών να αποδεχτούν την ταυτότητα άλλων ανθρώπων που είναι διαφορετικοί από αυτούς.

Ο ρατσισμός έχει τρεις βασικές διαστάσεις: α) τα στερεότυπα, β) τις προκαταλήψεις και γ) τις διακρίσεις. Η πρώτη βασική έννοια των στερεοτύπων προκύπτει από τη γενίκευση κάποιων ιδιοτήτων και χαρακτηριστικών σε μια κατηγορία ανθρώπων. Δηλαδή, ο άνθρωπος γενικεύει πράγματα και καταστάσεις είτε αρνητικά είτε θετικά χωρίς να κατέχει τις απαραίτητες γνώσεις και στοιχεία με αποτέλεσμα να καταλήγει σε συμπεράσματα που δεν είναι τεκμηριωμένα. Οι προκαταλήψεις έχουν να κάνουν με τα αρνητικά ή θετικά συναισθήματα που δημιουργούνται σε έναν άνθρωπο απέναντι σε μια μάζα ανθρώπων διαφορετικής ταυτότητας από τη δική του, οι οποίοι προσπαθούν να ενταχθούν στο σύνολο

μιας κοινωνίας. Τέλος, οι διακρίσεις δημιουργούνται από τη διαφορετικότητα που νιώθει ένα άτομο απέναντι σε άλλο. Αντιμετωπίζει τον άλλο κρατώντας αρνητική στάση απέναντι του εξαιτίας κάποιων διαφορών, όπως είναι για παράδειγμα το χρώμα, η προέλευση κ.ά. (Πατσιαούρας, 2008).

Σημαντικό ρόλο για την ανάδυση του ρατσισμού που επέρχεται από την μετανάστευση, εκτός από άλλους κοινωνικούς παράγοντες, διαδραματίζουν και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Η μετανάστευση και η μελέτη των ΜΜΕ, σύμφωνα με τους King & Wood (2001), είναι δύο πλούσιοι διεπιστημονικοί τομείς μελέτης, οι οποίοι επικαλύπτονται με διάφορους τρόπους και η σύνδεση των δύο σπάνια έχει διερευνηθεί. Αυτοί οι δύο τομείς, όπως τονίζουν στο βιβλίο τους οι King & Wood, δεν πρέπει να απασχολούν μόνο την ακαδημαϊκή κοινότητα αλλά και τον κάθε ευρωπαίο πολίτη ξεχωριστά.

Η κάλυψη των ειδήσεων στα ΜΜΕ διαμορφώνει άμεσα τη γνώμη του κοινού. Οι κοινωνικές ομάδες που υφίστανται ρατσιστικές συμπεριφορές συχνά αποκλείονται από τις κυρίαρχες ειδήσεις μιας χώρας ή, αν εμφανίζονται σε αυτές, υπο-εκπροσωπούνται, δηλαδή δεν εκπροσωπούνται αρκετά. Άλλο ερώτημα που ερευνάται συχνά στη σχετική βιβλιογραφία είναι αν οι ειδήσεις που γράφονται για τις μειονότητες, και όχι μόνο, «αντιπροσωπεύουν» την ομάδα αυτή ή παρουσιάζουν μια γενική στερεοτυπική διατύπωση.

Στην εργασία μου θα ερευνήσω πώς προβάλλονται ορισμένες κατηγορίες μειονοτήτων της Κύπρου (θα προσδιορίσω πιο κάτω επακριβώς αυτές τις κατηγορίες), μέσα από τα έντυπα ΜΜΕ (τις εφημερίδες). Ο λόγος για τον οποίο επιλέγω μόνο τις εφημερίδες είναι γιατί ο αρνητικός ρόλος του Τύπου ως προς τη δημοσιογραφική κάλυψη και την αναπαράσταση των μη προνομιούχων κοινωνικών ομάδων επισημαίνεται συχνά στη βιβλιογραφία, όπως γράφει χαρακτηριστικά ο Van Dijk (1991). Ένας ακόμη λόγος είναι η εύκολη πρόσβαση στο περιεχόμενό τους. Η διαπίστωση του Billing (1995, αναφέρεται από τη Μαδιανού, 2007), ότι το έθνος προβάλλεται συνεχώς μέσα από τον εθνικό Τύπο, ήταν ακόμη ένας λόγος για να επιλέξω τον Τύπο.

2.4 Οι μειονότητες στην Κύπρο

Η ύπαρξη των μειονοτήτων οποιασδήποτε μορφής στην Κύπρο (εθνοτικές, θρησκευτικές, πολιτισμικές, γλωσσικές) απασχολεί όχι μόνο δημοσιογράφους και ακαδημαϊκούς αλλά και οποιοδήποτε απλό και καθημερινό πολίτη της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η μεγάλη εισροή των μεταναστών στη χώρα μας έχει προκαλέσει συζητήσεις

και διαφωνίες μεταξύ πολλών πολιτικών και δημοσιογράφων. Οι συζητήσεις και οι διαφωνίες αυτές πολλές φορές προβάλλουν τον ρατσισμό ή τον αντι-ρατσισμό των πολιτών της Κύπρου που προβάλλεται κυρίως μέσω των ΜΜΕ. Το ενδιαφέρον των δημοσιογράφων των ΜΜΕ έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια λόγω του υψηλού ποσοστού εισροής μεταναστών στη χώρα μας. Παρόλα αυτά, λίγες φορές έχει ερευνηθεί στην Κύπρο η αναπαράσταση και η παραγωγή στερεοτύπων που τυχόν γίνεται από τα ΜΜΕ για τις μειονότητες. Ουσιαστικά, καμία μελέτη ή έρευνα που να αφορά αυτό το θέμα δεν έχει γίνει μέχρι τώρα για τα δεδομένα της Κύπρου. Το μόνο διαθέσιμο υλικό μέχρι σήμερα είναι άρθρα δημοσιογράφων ή ειδικών που ασχολούνται με τις μειονότητες.

Αρχικά θέλω να αναφέρω πως οι μειονότητες στην Κύπρο χωρίζονται σε δύο κατηγορίες:

α) Στις αναγνωρισμένες από το κράτος (**Θρησκευτικές ομάδες**)

β) Στις μη αναγνωρισμένες

Η ειδοποιός διαφορά αυτών των δύο είναι η υπηκοότητα και τα συνταγματικά τους δικαιώματα..

Θρησκευτικές ομάδες: Σύμφωνα με το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, «Θρησκευτική Ομάδα» σημαίνει ομάδα προσώπων που συνήθως κατοικούν στην Κύπρο και πιστεύουν στην ίδια θρησκεία και είτε ανήκουν στο ίδιο δόγμα είτε υπόκεινται στην ίδια δικαιοδοσία αυτής της θρησκείας, των οποίων ο αριθμός κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του Συντάγματος υπερβαίνει τους χίλιους, από τους οποίους τουλάχιστον πεντακόσιοι έγιναν υπήκοοι της Δημοκρατίας (Χατζηλύρας, 2008).

Με βάση το Σύνταγμα του 1960, οι Μαρωνίτες, οι Αρμένιοι και οι Λατίνοι αναγνωρίστηκαν ως θρησκευτικές ομάδες και μετά την Ανεξαρτησία της Κύπρου το 1960, οι τρεις αυτές θρησκευτικές ομάδες επέλεξαν διά της ψήφου τους, με συντριπτική πλειοψηφία, να αποτελούν ομάδες εντός της ελληνοκυπριακής κοινότητας (Χατζηλύρας, 2008). Οι Μαρωνίτες, οι Αρμένιοι και οι Λατίνοι, ως Κύπριοι, απολαμβάνουν τα ίδια συνταγματικά δικαιώματα με τους υπόλοιπους πολίτες, Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους.

Δεν θα υπάρξει καμιά άλλη ομάδα στην Κύπρο που θα αναγνωριστεί μέσα στα επόμενα χρόνια ακόμη και αν αυτή η ομάδα πληροί τα αριθμητικά πλαίσια του Άρθρου 2.3 Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Όπως επίσης δεν μπορεί να αφαιρεθεί κάποια

ομάδα από τις τρεις, αν μειωθεί ο αριθμός της, όπως αναφέρεται στο συγκεκριμένο άρθρο του Συντάγματος.

Μη αναγνωρισμένες ομάδες: Είναι οι ομάδες των μεταναστών της Κύπρου, οι οποίες έχουν διαφορετική γλώσσα, κουλτούρα κ.λπ.

Οι υπο-προνομιούχες ομάδες αποτελούνται από τους αλλοδαπούς δηλαδή οποιουσδήποτε έχουν διαφορετική καταγωγή από την Κυπριακή. Η ομάδα των αλλοδαπών κατηγοριοποιείται μετανάστες όπου σε αυτή την κατηγορία υπάρχουν κυρίως οι οικονομικοί μετανάστες και οι πολιτικοί πρόσφυγες. Οι οικονομικοί μετανάστες είναι κυρίως κοινοτικοί και ασιάτες. Οι πρόσφυγες μπορεί να είναι πολιτικοί, περιβαλλοντικοί, θύματα καταστροφών κ.λπ. Επίσης οι πρόσφυγες μπορεί να είναι αναγνωρισμένοι ή μη αναγνωρισμένοι από το κράτος.

Σύμφωνα με δημοσίευμα της εφημερίδας «Φιλελεύθερος» (Χατζηβασίλης, 2010) με στοιχεία από το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης, οι αλλοδαποί που βρίσκονται στην Κύπρο είναι 180.195, εκ των οποίων οι 97.638 είναι πολίτες της Ε.Ε., 66.187 από τρίτες χώρες (κυρίως Σρι Λάνκα, Βιετνάμ και Φιλιππίνες) με άδεια παραμονής και 9.123 από τρίτες χώρες; με άδεια απασχόλησης. Αν προσθέσουμε και τους παράνομους που ανέρχονται στους 30.000 φθάνουμε συνολικά στις 210.000 (που ισοδυναμεί με ποσοστό 26% του συνολικού πληθυσμού του νησιού). Το Μάρτιο του 1990 είχαν δοθεί μόλις 1.500 άδειες απασχόλησης και οι περισσότερες ήταν για υπηκόους της Συρίας, της Σρι Λάνκα και του Πακιστάν.

Με βάση ένα άλλο δημοσίευμα του Φιλελεύθερου, (2/5/2011) σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του Κλάδου Στατιστικής των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων, μέχρι τον Οκτώβριο του 2010 οι μη Κύπριοι εργαζόμενοι ήταν 122.842 άτομα. Δηλαδή, αναλογικά ένας στους τρεις εργαζομένους στην Κύπρο είναι πολίτης της Ε.Ε. ή οικονομικός μετανάστης από τρίτες χώρες;. Από τους 122.842 ασφαλισμένους οικονομικούς μετανάστες, τη μεγαλύτερη κατηγορία αποτελούσαν οι αλλοδαποί από τρίτες χώρες;, οι οποίοι αριθμούσαν 62.837, ενώ οι άλλοι Ευρωπαίοι εργαζόμενοι ήταν 60.005 άτομα. Τα αλλόγλωσσα παιδιά στα σχολεία ανήλθαν στα 8.500 (Κυριακίδου, 2010).

Ένα στοιχείο το οποίο ξεχωρίζει από τα στατιστικά στοιχεία είναι η συνεχής αύξηση των οικιακών βοηθών.

Ένας ιδιαίτερα προβληματικός τομέας είναι η «βιομηχανία του σεξ», που περιλαμβάνει την κατηγορία των «καλλιτέχνιδων», γυναίκες στο σύνολό τους, οι οποίες εργάζονται κυρίως σε νυχτερινά κέντρα και καμπαρέ. Πρόκειται για έναν τομέα στον οποίο επικρατούν συνθήκες δουλεμπορίου, όπου παραβιάζονται πλήρως η εργατική και ασφαλιστική νομοθεσία, ενώ οι μηχανισμοί ελέγχου είναι ανύπαρκτοι. Σύμφωνα με δημοσίευμα της εφημερίδας «Πολίτης» (Παναγή, 2010), ο αναγνωρισμένος αριθμός θυμάτων πορνείας μειώθηκε κατά το μισό από το 2007. Τα θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης (trafficking) προέρχονται κυρίως από τη Μολδαβία, τη Ρουμανία, τις Φιλιππίνες και την Ουκρανία.

Όσον αφορά τους πολιτικούς πρόσφυγες, «η διαφορά του πρόσφυγα με τον παράτυπο μετανάστη είναι ότι ενώ ο πρόσφυγας μπορεί να βρέθηκε στα σύνορα χωρίς τα απαραίτητα χαρτιά, που πιστοποιούν την ταυτότητά του, δεν επιδιώκει την παράνομη είσοδο στη χώρα από αφύλακτες διαβάσεις, αλλά τη νόμιμη είσοδο και την εξασφάλιση του ασύλου. Αντίθετα, επιδίωξη του παράτυπου μετανάστη είναι να εισέλθει στη χώρα με τρόπο μη νόμιμο ανεξάρτητα από τους λόγους που τον οδηγούν σε μια τέτοια πράξη» (ιστοσελίδα πολιτικών προσφύγων Κύπρου).

Σύμφωνα με τον ορισμό της Σύμβασης της Γενεύης του 1951, «πρόσφυγας είναι κάθε άτομο που έχει βάσιμο και δικαιολογημένο φόβο δίωξης λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα, πολιτικών πεποιθήσεων, βρίσκεται εκτός της χώρας καταγωγής του και δεν μπορεί ή δεν θέλει να υπαχθεί στην προστασία της χώρας αυτής ή να επιστρέψει σε αυτή λόγω φόβου δίωξης» (ιστοσελίδα πολιτικών προσφύγων Κύπρου). Οι πρόσφυγες δηλαδή αναγκάζονται να φύγουν από τη χώρα τους επειδή απειλείται η ζωή τους ή η ελευθερία τους. Τα άτομα αυτά έχουν δικαίωμα να κάνουν αίτηση για άσυλο σε μια άλλη χώρα, δηλαδή να ζητήσουν προστασία και να αναγνωριστούν ως πρόσφυγες. Όσο περιμένουν να εξεταστεί το αίτημά τους ονομάζονται «αιτούντες άσυλο». Η προσφυγική ιδιότητα και κατάσταση δεν είναι μόνιμες. Όταν εκλείψουν οι λόγοι φόβου δίωξης, αρκετοί πρόσφυγες επιστρέφουν στην πατρίδα τους, προσπαθώντας να ανακτήσουν το χαμένο έδαφος και χρόνο. Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις κατά τις οποίες ο εθελοντικός επαναπατρισμός δεν είναι εφικτός και οι πρόσφυγες καλούνται να κάνουν ένα νέο, πλην δύσκολο, ξεκίνημα ζωής στη χώρα υποδοχής (ιστοσελίδα πολιτικών προσφύγων Κύπρου).

Με βάση το δημοσίευμα της εφημερίδας «Φιλελεύθερος» (Χατζηβασίλης, 2010) υπάρχουν στην Κύπρο 587 πρόσωπα με το καθεστώς του πολιτικού πρόσφυγα και άλλοι 2.395 με καθεστώς συμπληρωματικής προστασίας (πρόκειται για Παλαιστίνιους του Ιράκ οι οποίοι έχουν σχεδόν τα ίδια δικαιώματα με τους πολιτικούς πρόσφυγες). Οι αιτήσεις για πολιτικό άσυλο σε σχέση με το 2007 μειώθηκαν πολύ και ενώ το 2007 ανέρχονταν στις 5,163 το 2010 περιορίστηκαν στις 1.872.

Από τις δύο αυτές κατηγορίες, των θρησκευτικών ομάδων και των μη αναγνωρισμένων ομάδων, επέλεξα να ασχοληθώ με τις τελευταίες, επειδή δεν είναι επίσημα αναγνωρισμένες ως «μειονότητες» στην Κυπριακή κοινωνία. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται όλοι οι αλλοδαποί ευκατάστατοι και μη αλλά και Έλληνες (ομόγλωσσοι και όμοιας/παρόμοιας κουλτούρας). Από τις μη αναγνωρισμένες ομάδες επέλεξα να ασχοληθώ με τις υπο-προνομιούχες ομάδες, δηλαδή εκείνες που βρίσκονται στο κατώτερο κατώφλι όσον αφορά κυρίως τον οικονομικό τομέα και δευτερευόντως τον κοινωνικό και πολιτισμικό τομέα (δηλαδή αυτομάτως εξαιρούνται οι περισσότεροι Ρώσοι, οι Έλληνες κ.ά.). Αυτές είναι οι μειονοτικές ομάδες των οποίων τα μέλη γίνονται θύματα διακρίσεων από μια «κυρίαρχη ομάδα» και δεν έχουν πρόσβαση στην εξουσία ούτως ώστε να βελτιώσουν την κατάστασή τους. Μιλάμε λοιπόν για τις ομάδες οι οποίες, είτε αντιμετωπίζουν κάποιας μορφής ρατσισμό είτε όχι, δεν μπορούν εύκολα να προβάλουν στο κοινό τις απόψεις και την ταυτότητά τους. Αποφάσισα να μην ασχοληθώ με τις «θρησκευτικές ομάδες», επειδή είναι αναγνωρισμένες από το κράτος και μπορούν να εκφράσουν τη γνώμη τους και τα συμφέροντά τους, εφόσον μάλιστα έχουν και τα δικά τους Μέσα. Ένα καλό παράδειγμα είναι οι Μαρωνίτες, οι οποίοι έχουν δική τους ιστοσελίδα από την οποία μπορεί κανείς να βρει και να δημοσιεύσει ελεύθερα πληροφορίες σχετικά με την κοινότητα αυτή.

3 Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

Ο Larson (2006) διερευνά την αντιμετώπιση που είχαν στην Αμερική οι Ασιάτες μέσα από τις αναπαραστάσεις τους στις ειδήσεις. Η συνάφεια αυτής της μελέτης με την παρούσα έρευνα είναι μεγάλη, εφόσον στην Κύπρο οι περισσότεροι μετανάστες κατάγονται από την Ασία. Η έρευνα του Larson εξηγεί πώς η κάλυψη των ειδήσεων έχει στιγματίσει τους Ασιάτες, ακόμη και σε περιόδους στις οποίες θεωρούνταν ως «πρότυπο μειονότητας».

Σύμφωνα με τον Larson (2006), κατά την περίοδο 1934-1994 η εφημερίδα «New York Times» δεν παρουσίαζε σχεδόν καθόλου τους Ασιάτες στα άρθρα της. Άλλες όμως εθνικές υποομάδες συγκεντρώνουν μεγαλύτερη προσοχή, όπως οι Κινέζοι, οι Ιάπωνες, οι Βιετναμέζοι και οι Κορεάτες. Οι άλλες ομάδες είτε καλύφθηκαν ελάχιστα (Βιρμανοί & Φιλιπινέζοι) είτε καθόλου (Ταϊλανδοί).

Μέσα από διάφορες μελέτες που περιγράφονται στο βιβλίο, ο Larson συμπεραίνει πως η προσοχή που δίνεται σε μια ομάδα εξαρτάται από τα γεγονότα που συμβαίνουν το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που μελετάται. Για παράδειγμα, το 1989 οι Κινέζοι έλαβαν τη μέγιστη προσοχή στα Μέσα λόγω της αιματηρής εξέγερσής τους στην πλατεία Tiananmen.

Η σχέση μεταξύ του μεγέθους του πληθυσμού και της κάλυψης ειδήσεων εξετάζεται επίσης σε αυτή τη μελέτη. Οι εφημερίδες στα δυτικά παράλια της Αμερικής είχαν περισσότερα θέματα σχετικά με τις μειονότητες από αυτές που βρίσκονταν ανατολικά, όπως για παράδειγμα η εφημερίδα «Seattle Times» που είχε ξεχωρίσει για τη μεγάλη κάλυψη των Ασιατικών υποομάδων. Εντούτοις, για κάποιες ομάδες δεν υπήρχε καμιά είδηση. Εκτός όμως από την έκταση της κάλυψης, σημασία έχει και το είδος: από την έρευνα αυτή προέκυψε ότι οι Ασιάτες δεν παρουσιάζονταν στις επικρατούσες ειδήσεις, δηλαδή στις ειδήσεις που ήταν σημαντικές. Παρουσιάζονταν περισσότερο στην ψυχαγωγία και στις ανθρώπινες ιστορίες. Αν και αυτές δεν ήταν αρνητικές ειδήσεις, εντούτοις είναι λιγότερο σημαντικές από ότι οι άλλες. Καταλήγει επίσης και σε ένα άλλο συμπέρασμα, πως οι «φωνή» και η απόψεις των Ασιατών δεν ακούγονταν. Για παράδειγμα όταν είχε γίνει μια φυλετική αναταραχή μεταξύ των Ασιατών, ο Larson παρατήρησε πως εκείνο το διάστημα είχαν γίνει διάφορες συνεντεύξεις στον Τύπο σε μη Ασιάτες, οι οποίες αφορούσαν κάποια άλλα γεγονότα. Δηλαδή καμιά

δήλωση ή συνέντευξη δεν υπήρχε που να αφορούσε τα γεγονότα της εξέγερσης των Ασιατών.

Στο ίδιο έργο, ο Larson παρουσιάζει τα αρνητικά στερεότυπα που επικρατούσαν για τους Ασιάτες και τους λόγους για τους οποίους συνέβαινε αυτό. Τονίζει πως τις περισσότερες φορές οι Ασιάτες παρουσιάζονταν ως εγκληματίες, ύποπτοι εγκλημάτων ή μέλη συμμοριών, κυρίως σε περιόδους που υπήρχαν ταραχές (εξέγερση του Λος Άντζελες, σφαγή που έγινε σε ένα Κινέζικο εστιατόριο κ.λπ.). Οι ειδήσεις τους παρουσίαζαν ως απειλή στην εθνική ασφάλεια εστιάζοντας στο γεγονός ότι βρίσκονταν μακριά από τη χώρα τους. Στη δημιουργία στερεοτύπων συνέβαλλε και η εκτενής εστίαση που γινόταν στις ειδήσεις μετανάστευσης, ενισχύοντας την ιδέα ότι είναι αλλοδαποί (π.χ. με τη χρήση της φράσης «ασιατική εισβολή»).

Ένα άλλο στερεότυπο που προωθήθηκε ήταν το «πρότυπο μειονότητας». Αναφερόταν σε μια μικρή μάζα Ασιατών οι οποίοι είχαν «επιτύχει» σε κάποιους τομείς και ήταν νομοταγείς και «πατριώτες» με καλή οικογένεια. Όμως και πάλι ήταν πολύ λίγα τα άρθρα που αφορούσαν την «καλή» πλευρά των Ασιατών με πιθανό αποτέλεσμα να μην αλλάζει η γνώμη της κοινωνίας. Άλλα συμπεράσματα από τις μελέτες που παρουσιάζονται στο βιβλίο είναι η εκτενής κάλυψη εξεγέρσεων, η οποία ενίσχυε την φυλετική ιεραρχία και η κάλυψη διαφόρων θεμάτων τονίζοντας τη φράση «εμείς εναντίον αυτών».

Καταλήγοντας αναφέρει τη δημιουργία παράλληλου έντυπου τύπου από τους Ασιάτες. Οι Ασιάτες είχαν δημιουργήσει το δικό τους τύπο σε διάφορες γλώσσες, ώστε να μπορούν να πουν τη γνώμη τους εφόσον έβλεπαν πως αποκλείονταν και δεν αντιπροσωπεύονταν από τα κυρίαρχα μέσα της χώρας. Στη συνέχεια οι Ασιάτες δημιούργησαν ραδιοσταθμούς, τηλεοπτικά προγράμματα και πολλά άλλα είδη εφημερίδων.

Στο κεφάλαιο πέντε η Τριανταφυλλίδου (2007) παρουσιάζει μια μελέτη που έχει ως θέμα της τις «αναπαραστάσεις των μεταναστών και μειονοτήτων στα ελληνικά μέσα μαζικής ενημέρωσης στα τέλη της προηγούμενης δεκαετίας και στις αρχές του 21^{ου} αιώνα.

Η μελέτη αυτή παρουσιάζει μια κριτική επισκόπηση του λόγου των ΜΜΕ (ημερήσιο Τύπο και τηλεόραση) όσον αφορά τις μειονότητες και τους μετανάστες την τελευταία δεκαετία, αναλύει τις στερεοτυπικές εικόνες των μεταναστών και μειονοτήτων που προβάλλονται μέσα από τα ΜΜΕ και δίνει, τέλος, ιδιαίτερη προσοχή στην παρουσίαση των μεταναστών ελληνικής καταγωγής σε αντίθεση με τους μετανάστες άλλης καταγωγής,

επιχειρώντας να καταδείξει πώς τα ΜΜΕ συμβάλλουν στην ανάπτυξη και αναπαραγωγή κάποιων αρνητικών εικόνων ευνοώντας κάποιες ομάδες ανθρώπων.

Αρχικά εξετάζει τις μειονότητες που δεν είναι ελληνικής καταγωγής και διακρίνει δύο σημαντικές κατηγορίες ΜΜΕ. Η πρώτη αφορά τα ΜΜΕ τα οποία υιοθετούν ξενοφοβικές και ρατσιστικές συμπεριφορές και χρησιμοποιούν μια ακραία εθνικιστική και ξενοφοβική προσέγγιση (ΜΜΕ που έχουν συντηρητική και δεξιά ιδεολογία). Η δεύτερη αφορά μια μικρή μάζα ΜΜΕ τα οποία προσεγγίζουν τα θέματα εθνοτικής και πολιτισμικής διαφοράς με έναν ευαισθητοποιημένο τρόπο (ΜΜΕ με κεντροαριστερή ιδεολογία). Ένα κοινό χαρακτηριστικό του λόγου των ΜΜΕ είναι πως η αναφορά των γεγονότων που αφορούν τις μειονότητες γίνεται σύμφωνα από τα λεγόμενα και τις απόψεις ισχυρών φορέων της χώρας (πολιτικοί εκπρόσωποι, αστυνομία κλπ). Αυτό επαληθεύεται και μέσα από την έρευνα του Hall πως οι πηγές μιας χώρας ευνοούν τις επίσημες πηγές της δηλαδή αποδείχθηκε πως τα ΜΜΕ ευνοούν τους πολιτικούς, τους ειδικούς των θεμάτων, την αστυνομία όπως και τους εργοδότες.

Ακολούθως εξετάζει τους μετανάστες με ελληνική καταγωγή και αναλύει τον λόγο των ΜΜΕ καταλήγοντας στο συμπέρασμα πως οι μετανάστες ελληνικής καταγωγής (Πόντιοι και Βορειοηπειρώτες) έχουν πιο ευνοϊκή αντιμετώπιση από τα ΜΜΕ π.χ τους παρουσιάζουν ως Έλληνες που επιστρέφουν στην πατρίδα τους και πως θα έπρεπε να βοηθηθούν ώστε να ενταχθούν στην ελληνική κοινότητα. Τονίζεται πολύ η ελληνική τους ταυτότητα όπως επίσης και ο διαχωρισμός σε «κακούς Αλβανούς» και «καλούς Βορειοηπειρώτες». Εντοπίζει επίσης πως δημοσιεύονται κάποιες συνεντεύξεις Βορειοηπειρωτών αναφέροντας τις απάνθρωπες συνθήκες διαβίωσης και εργασίας τους στη χώρα.

Μια ακόμη για τις μειονότητες και τα ΜΜΕ ασχολείται με την οπτική απεικόνιση των μεταναστών στον Τύπο της Ελλάδας σε σύγκριση με αυτόν της Ισπανίας (Μπάτζιου, 2009). Η διαφορά της από τις προηγούμενες έρευνες που παρουσιάστηκαν εδώ είναι πως με την απεικόνιση των μεταναστών μέσα από τις εικόνες των εφημερίδων και όχι από τον γραπτό λόγο. Χρησιμοποιώντας τη θεωρία της πλαισίωσης, η Μπάτζιου προσπαθεί να διερευνήσει ποια είναι τα κυρίαρχα πλαίσια στην οπτική απεικόνιση των μεταναστών στον Ελληνικό και Ισπανικό τύπο σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, δηλαδή αν χρησιμοποιούνται τα ίδια ή διαφορετικά πλαίσια στις δύο αυτές χώρες και πώς εντάσσεται η χρήση συγκεκριμένων πλαισίων στα κοινωνικά και πολιτισμικά δεδομένα κάθε χώρας.

Η διαφορά της θεωρίας της πλαισίωσης που χρησιμοποιεί η Μπάτζιου από τη θεωρία της ημερήσιας διάταξης είναι ότι ενώ στην πλαισίωση παρατηρείται ο τρόπος με τον οποίο παρουσιάζονται τα θέματα, η ημερήσια διάταξη έχει να κάνει με το πώς επιλέγονται τα θέματα που θα παρουσιαστούν στο κοινό και την ιεράρχησή τους. Και σε αυτή την έρευνα η υπόθεση είναι πως το θέμα της μετανάστευσης απασχολεί περισσότερο τα ΜΜΕ όταν λαμβάνει χώρα ένα γεγονός που αφορά τους μετανάστες. Ένα πρώτο εύρημα της έρευνας ήταν πως ο αριθμός των φωτογραφιών ανάμεσα στις δύο χώρες δεν διέφερε σημαντικά, ωστόσο η έρευνα κατέληξε σε δύο πλαίσια τα οποία δημιουργήθηκαν: α) Οι μετανάστες ως «άλλοι» και β) Οι μετανάστες ως «απειλή». Εντοπίζει επίσης πως αναλόγως με την ιδεολογία της κάθε εφημερίδας υπάρχει και η ανάλογη αντιμετώπιση προς τους μετανάστες.

Στο άρθρο “Representing Minorities: Canadian Media and Minority Identities” ο Mahtani (2001), παρουσιάζει τον σημαντικό ρόλο που παίζουν τα ΜΜΕ του Καναδά στην αναπαράσταση και τη διαμόρφωση των ταυτοτήτων των μειονοτήτων. Επιμένει στη σχέση μέσου και μειονότητας τονίζοντας την κρισιμότητα του ρόλου των μέσων ως προς τη διαμόρφωση των κοινωνικών ταυτοτήτων. Τα Μέσα είναι αυτά που παρουσιάζουν την εικόνα που επικρατεί σε μια χώρα τόσο σε όσους κατοικούν στον Καναδά όσο και σε αυτούς που μένουν μακριά. Τα Μέσα του Καναδά, σύμφωνα με τους Hacknet et al.(σελ 2), δεν είναι δημοκρατικά, δίκαια και αντικειμενικά. «Τα Μέσα βρίσκονται στα χέρια των πλουσίων», όπως σημείωσε ο Jiwani το 1995 και τις περισσότερες φορές προωθούν τα αρνητικά γνωρίσματα των μειονοτήτων (Fleras and Kunz 2001; Henry 1999).

Στη συνέχεια του άρθρου διαφαίνονται οι δύο τρόποι αντιμετώπισης των μειονοτήτων: α) υπο-εκπροσώπηση ή και παντελής απουσία β) διαστρέβλωση. Όσον αφορά την υπο-εκπροσώπηση των μειονοτήτων, έχουν γίνει πολλές μελέτες στον Καναδά και αποδείχθηκε πως συγκεκριμένες ομάδες των μειονοτήτων είναι σχεδόν ανύπαρκτες τόσο στις ειδήσεις όσο και σε άλλους τομείς (για παράδειγμα στα ψυχαγωγικά προγράμματα). Μια μελέτη που είχε γίνει από την Media Watch το 1994 ανάδειξε πως σε οκτώ δραματικές σειρές μόνο το 4% ήταν γυναίκες και μόνο το 12% των αντρών αντιπροσώπευαν διαφορετικά εθνικά ή φυλετικά άτομα. μέσα από άλλες έρευνες αναδείχθηκε πως η έκταση που δίνεται στις ειδήσεις για τις μειονότητες είναι αντιστρόφως ανάλογη προς τον πληθυσμό που υπάρχει στον Καναδά. Διάφοροι ερευνητές των μέσων του Καναδά κατέληξαν στο συμπέρασμα πως η μη προβολή τους στα Μέσα δικαιώνει όλο και περισσότερο τα αισθήματα απόρριψης.

Πολλές μελέτες έχουν γίνει στον Καναδά ώστε να αποδειχθεί κατά πόσο υπάρχει η διαστρέβλωση σε θέματα που αφορούν τις μειονότητες. Τα Μέσα παρουσιάζουν τις μειονότητες ως «κοινωνικό πρόβλημα». Ο Fleras εντόπισε πως σπάνια οι μειονότητες αντιπροσωπεύονται ως άνθρωποι που έχουν κάτι σοβαρό να πουν. Διάφορες κυβερνητικές εκθέσεις που είχαν χρηματοδοτηθεί για να εξετάσουν την ποικιλομορφία στα Μέσα κατέληξαν ότι τα στερεότυπα και οι αρνητικές εικόνες κυριαρχούν (Karim 1992 & 1995). Κάποια επιπλέον σημαντικά συμπεράσματα από άλλες μελέτες που έγιναν είναι τα εξής: α) Οι τίτλοι και η γενική ιδέα κάποιων αποσπασμάτων που αφορούσε τους μετανάστες του Καναδά ήταν μεροληπτικοί και ρατσιστικοί, περιγράφοντας τους μετανάστες ως «απειλή για το σύστημα του Καναδά και για τους Καναδούς ως άτομα» (DuCharme 1996). β) Σε μια ανάλυση τριών σημαντικών εφημερίδων του Τορόντο αποδείχθηκε πως τα Μέσα γενικεύουν και κατασκευάζουν στερεότυπα για τις μειονότητες με αποτέλεσμα να επιδεινώνεται ο ρατσισμός στον Καναδά (Henry 1999). γ) Τα Μέσα έχουν μια εχθρική και αρνητική στάση απέναντι στην πολυπολιτισμικότητα (Karim 1989 & Jiwani το 1995). δ) Έγινε ανάλυση περιεχομένου φωτογραφιών απεικονίζοντας τους μετανάστες σε τρεις τομείς: αθλητισμό, ψυχαγωγία και στα προβλήματα που είχαν με το νόμο. Καμία δεν υπήρχε που να απεικόνιζε την ευημερία που φέρουν στον Καναδά αυτές. ε) Μια μελέτη έδειξε πως είναι πιθανότερο οι μετανάστες να κάνουν μια αγορά εάν στη διαφήμιση του συγκεκριμένου προϊόντος υπάρχει η παρουσία κάποιου ατόμου που ανήκει στην ομάδα αυτή των μεταναστών.

Ως προς τη μεθοδολογία στην οποία στηρίχτηκαν οι έρευνες αυτές, κύρια μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε είναι η ανάλυση περιεχομένου για να ερευνηθεί πώς τα Μέσα παρουσίαζαν τις μειονότητες (δηλαδή αν κυριαρχούσε η αρνητική ή θετική αντιμετώπιση). Κύριο εγχειρίδιο για τις έρευνες τους ήταν η εργασία του Teun Van Dijk (1991). Επίσης αναφέρει και τα θετικά της μεθόδου αυτής.

4 Ερευνητικά ερωτήματα

Το βασικό ερώτημα που θα διερευνηθεί από την παρούσα έρευνα είναι: Σε ποια έκταση και με ποιον τρόπο *προβάλλονται οι μειονότητες στις κυπριακές εφημερίδες;*

Με βάση το ερευνητικό μου ερώτημα προκύπτουν άλλα τρία υπο-ερωτήματα:

1. Τα έντυπα μέσα αγνοούν και κατ' επέκταση αποκλείουν εντελώς αυτές τις ομάδες από την καθημερινή θεματολογία, όπως προκύπτει από τη σχετική βιβλιογραφία ;
2. Ποια είναι τα θέματα που δίνουν περισσότερη βαρύτητα οι εφημερίδες (δηλαδή για ποια θέματα έχει περισσότερα άρθρα, ποια είναι στο πρωτοσέλιδο ανάλογα με το θέμα για κάθε μήνα κ.λπ.) και ποιο το ύφος και η έκταση των άρθρων σχετικά με το θέμα;
3. Γίνεται κάλυψη τέτοιων ειδήσεων μόνο αν υπάρξει κάποιο δραματικό γεγονός (όπως για παράδειγμα το Festival Rainbow που είχε γίνει τον Νοέμβριο του 2010); Αυξάνεται, δηλαδή, η κάλυψη ειδήσεων που αφορά τις μειονότητες σε περιόδους «φυλετικής κρίσης»;

Η κύρια υπόθεση της εργασίας μου είναι ότι ο Τύπος δεν περιελάμβανε καθόλου θέματα σχετικά με τις μειονότητες πριν τα γεγονότα παρά μόνο θέματα σχετικά με την εγκληματικότητα, ενώ μετά τα γεγονότα θα υπάρχει μια εκτενής κάλυψη ειδήσεων που τους αφορά.

5 Μεθοδολογία

5.1 Ημερήσια Διάταξη (agenda setting)

Κανείς πλέον δεν μπορεί να παρουσιάσει και να διανοηθεί τον σύγχρονο κόσμο χωρίς τα μέσα επικοινωνίας και τα δίκτυα πληροφοριών. Το γεγονός αυτό υποδηλώνει τη βαρύνουσα σημασία τους και τη σημασία τους στην κατασκευή της κοινωνικής πραγματικότητας. Οι οικονομικές, πολιτικές και πολιτιστικές λειτουργίες στα ΜΜΕ αυξάνονται και συμβάλλουν καιρία ολόένα και περισσότερο στην πολυπλοκότητα των σύγχρονων κοινωνιών. Στην πολυπλοκότητα αυτή μία σημαντική θέση κατέχει και η διαδικασία διαμόρφωσης της θεματολογίας. Σύμφωνα με μελέτες που έχουν γίνει (Larson, 2006), κατά διαστήματα αποδείχθηκε πως τα θέματα στις ειδήσεις παρουσιάζονται με κάποια ιεραρχία, με βάση κάποια ημερήσια διάταξη (ή, αλλιώς, θεματολογία).

Βασισμένη στην θεωρία της ημερήσιας διάταξης αυτή η έρευνα στοχεύει να ερευνήσει σε ποια έκταση και με ποιο τρόπο προβάλλονται οι μειονότητες στις κυπριακές εφημερίδες.

Σύμφωνα με τον Πωλ Μάνινγκ (2007), οι δημοσιογράφοι υποστηρίζουν πως αυτό που κάνουν είναι αναμετάδοση των θεμάτων. Με βάση όμως τη διεθνή βιβλιογραφία «η δημοσιογραφία ενέχει παράλληλα με τη διαδικασία κατασκευής ή συγκρότησης της πραγματικότητας, χωρίς αυτό να σημαίνει πως κατασκευάζουν αυθαίρετα ιστορίες» (Μάνινγκ, 2007). Συλλέγονται οι πληροφορίες και με βάση την «ρουτινοποιημένη» συλλογή κατασκευάζονται οι ειδήσεις (Μάνινγκ, 2007, σελ 95). Η Σκουλαρίκη (2007, σελ 65) αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι «ο Τύπος δεν αντανακλά απλώς μια πραγματικότητα, ούτε λειτουργεί σαν ένα ουδέτερο κανάλι .... ακόμη και αν φαινομενικά παρουσιάζει ρητά τις δηλώσεις ενός πολιτικού, η επιλογή του αποσπάσματος, η διατύπωσή του σε σχέση με τα συμφραζόμενα, ο τίτλος και η τοποθέτησή του ανάμεσα σε άλλες ειδήσεις, ανασηματοδοτούν το πρωτότυπο σε σημείο που ο εκφραζόμενος λόγος μπορεί να θεωρηθεί ως νέο κείμενο» (Σκουλαρίκη 2007, σελ 66).

Μέσα από πολλές μελέτες (π.χ. Hall, S., Critcher, C., Jefferson, T., Clarke, J., Roberts, B., 1978, κ.ά.) αποδείχθηκε πως τα ΜΜΕ ευνοούν τις επίσημες πηγές μιας χώρας, δηλαδή τους πολιτικούς, τους ειδικούς των θεμάτων, την αστυνομία όπως και τους εργοδότες. Τις περισσότερες φορές, αν όχι όλες, τα ΜΜΕ μεταφέρουν τις δικές τους ιδεολογικές απόψεις και τη δική τους άποψη. Οι διάφοροι πολιτικοί παράγοντες μιας χώρας ανταγωνίζονται

προκειμένου να δημοσιευτούν τα θέματα που τους ενδιαφέρει να αναδειχθούν στο φως της δημοσιότητας. Με βάση αυτόν τον ανταγωνισμό, δημιουργείται και η ημερήσια διάταξη, η οποία επηρεάζει και το έργο των δημοσιογράφων.

Η διαδικασία του καθορισμού της θεματολογίας, ή αλλιώς ημερήσιας διάταξης, είναι ένας ανταγωνισμός μεταξύ των υποστηρικτών μιας ομάδας θεμάτων προκειμένου να ελκύσουν την προσοχή των επαγγελματιών των ΜΜΕ, του κοινού και των πολιτικών ελίτ (Dearing & Rogers, 2005). Υπό αυτή την εκδοχή τα ΜΜΕ επιλέγουν κάποια θέματα για να βγουν στο φως της δημοσιότητας σε ένα συγκεκριμένο χρόνο και χώρο με αποτέλεσμα να υποβαθμίζουν κάποια άλλα. Η θεωρία της ημερήσιας διάταξης (“agenda setting”) αναφέρεται «στην αιτιώδη συνάρτηση που δίνουν τα ΜΜΕ σε ορισμένα θέματα και στις απόψεις του κοινού περί του τι αξίζει να προσεχθεί και τι όχι» (Δεμερτζής, 2002). Παρόλα αυτά, η διαδικασία καθορισμού της ημερήσιας διάταξης είναι μια πολιτική διαδικασία κατά την οποία τα ΜΜΕ διαδραματίζουν αποφασιστικό ρόλο στην αναγνώριση κοινωνικών προβλημάτων ως δημόσιων θεμάτων τόσο όσον αφορά ομάδες ανθρώπων όσο και όσον αφορά συγκεκριμένα ζητήματα. Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης προσδίδουν κύρος σε δημόσια θέματα, πρόσωπα, οργανισμούς και κοινωνικά κινήματα. Προσδίδουν κύρος όμως, όπου αυτοί θέλουν στο δημοκρατικό πολίτευμα. Για παράδειγμα, «τον Νοέμβριο του 1995, οι δικηγόροι του CBS απαγόρευσαν στον δημοσιογράφο Mike Wallace της εκπομπής “60 Λεπτά” να μεταδώσει συνέντευξη με άτομο το οποίο προέβη σε αποκαλύψεις εις βάρος της καπνοβιομηχανίας» (Dearing & Rogers, 2005). Έτσι, στους σύγχρονους οργανισμούς επικοινωνίας τα άτομα που κατέχουν θέσεις οι οποίες λειτουργούν ως «πύλες» μέσα από τις οποίες περνάνε όλα τα μηνύματα, ελέγχουν καθοριστικά το ποια θα γίνουν δεκτά και ποια όχι, δηλαδή τι προϊόντα τελικά θα παραχθούν. Ορισμένες φορές, η άσκηση πίεσης που δέχονται οι δημοσιογράφοι από την ιδιοκτησία των ΜΜΕ, τα πολιτικά κόμματα, τους διαφημιστές και όχι μόνο, δεν τους αφήνει να γράψουν και να εκφράσουν αυτά τα οποία συμβαίνουν με αποτέλεσμα να αλλοιώνουν την πραγματικότητα και έτσι η εικόνα που δίνεται από τα ΜΜΕ να είναι κατασκευασμένη. Δημιουργούνται δηλαδή δημοσιογράφοι χωρίς πρωτοβουλία έκφρασης και άτομα τα οποία χειραγωγούνται από την πολιτική και οικονομική εξουσία. Η διαδικασία της κατασκευής της πραγματικότητας είναι αποτέλεσμα της διαδικασίας επιλογής και των κριτηρίων με βάση των οποίων γίνεται αυτή.

Στις ειδήσεις υπάρχει εκτενής κάλυψη μερικών ζητημάτων και γεγονότων τα οποία θεωρούνται σημαντικά για τα ΜΜΕ. Το κοινό διαμορφώνει τη γνώμη του με βάση αυτά που

βλέπει. Δηλαδή, κατά κάποιο τρόπο τα MME διεισδύουν στο κοινό και το κοινό αντιλαμβάνεται κάποια θέματα με βάση αυτό που διάβασε ή άκουσε. Επίσης το κοινό αντιλαμβάνεται την εκτενή κάλυψη για μερικά θέματα στις ειδήσεις σε σχέση με κάποια άλλα ζητήματα τα οποία αγνοούνται εντελώς ή δεν τους δίνεται η απαραίτητη σημασία.

Σύμφωνα με τους Dearing & Rogers (2005), η διαδικασία του καθορισμού της θεματολογίας αποτελείται από τη θεματολογία των μέσων (media agenda), τη δημόσια θεματολογία (public agenda) και την πολιτική θεματολογία (policy agenda). Η κάθε μια από αυτές έχει ονομαστεί έτσι γιατί εξαρτάται από συγκεκριμένες μεταβλητές. Εξαρτημένη μεταβλητή της δημόσιας θεματολογίας είναι η ομάδα θεμάτων που το κοινό θεωρεί σημαντικά, της θεματολογίας των Μέσων είναι η σημασία ενός θέματος στην ημερήσια διάταξη και τέλος της πολιτικής θεματολογίας είναι οι πολιτικές δράσεις γύρω από κάποιο θέμα (Dearing & Rogers, 2005).

Σύμφωνα με τον Δεμερτζή (2002), δύο γνωστοί αναλυτές της επίδρασης της ημερήσιας διάταξης των MME στο κοινό κατέληξαν ότι:

α) Τα προβλήματα που δέχονται τη μεγαλύτερη προσοχή των εθνικών δελτίων ειδήσεων γίνονται αυτά τα οποία το κοινό των εφημερίδων και της τηλεόρασης θεωρούν ως πλέον σημαντικά προβλήματα του έθνους (Iyengar & Kinder, 1987).

β) Με την πάροδο του χρόνου συγκεντρώνονται σχετικά λίγα θέματα στην κορυφή της θεματολογίας, έτσι ώστε το κοινό να προσλαμβάνει τα θέματα αυτά ως τα πλέον περίοπτα και σημαντικά σε σύγκριση με άλλα (Weaver, 1984).

Η κύρια μέθοδος που έχει χρησιμοποιηθεί στην έρευνά είναι η ανάλυση περιεχομένου. Η ανάλυση περιεχομένου είναι μια μέθοδος δευτερογενούς ανάλυσης ποιοτικού υλικού το οποίο μπορεί να έχει διάφορες μορφές: κείμενα, συνεντεύξεις, φιλμ κλπ. (Ιωσηφίδης, 2008).

Ο Berelson ορίζει την ανάλυση περιεχομένου «ως μια ερευνητική τεχνική για την αντικειμενική, συστηματική και ποσοτική περιγραφή του φανερού περιεχομένου της επικοινωνίας» (Μπάτζιου, 2009). Είναι μια μέθοδος η οποία προϋποθέτει μεγάλο αριθμό δείγματος ώστε να μπορεί να «γενικευθεί» ένα αποτέλεσμα και να παραχθούν αντιπροσωπευτικά αποτελέσματα. «Η ανάλυση περιεχομένου θεωρείται κατάλληλη μέθοδος και χρησιμοποιείται συχνά στη μελέτη της στερεοτυπικής απεικόνισης μειονοτήτων και καταπιεσμένων ομάδων» (Wimmer & Dominick, 1991, αναφέρεται σε Μπάτζιου, 2009).

Σύμφωνα με την Ψύλλα (1998), η μέθοδος της ανάλυσης περιεχομένου ομαδοποιεί στοιχεία σύμφωνα με κοινά τους στοιχεία τα οποία μετά ταξινομούνται, καταμετρούνται και αναλύονται ανάλογα με την περίπτωση. «Η μέτρηση της παρουσίας καθώς και της συχνότητας εμφάνισης ενός θέματος είναι μια από τις πιο συνήθεις τεχνικές που χρησιμοποιούνται στην εφαρμογή αυτής της μεθόδου» (Bardin, 1977, Ψύλλα, 1998). Αυτή η μέθοδος ενδιαφέρεται να παρουσιάσει και την απουσία κάποιου θέματος, αν αυτό αφορά την υπόθεση της έρευνας που γίνεται.

Στη δική μου έρευνα θα αναλύσω άρθρα από τις κυπριακές εφημερίδες για να ερευνήσω πώς προβάλλονται οι μειονότητες μέσα από τις εφημερίδες. Οι πηγές μου είναι οι τρεις ημερήσιες εφημερίδες με τη μεγαλύτερη κυκλοφορία στην Κύπρο: «Φιλελεύθερος», «Πολίτης», «Σημερινή» (Στατιστικά στοιχεία RAI, Αγαπίου, 2009) σε ένα δομημένο χρονικό διάστημα. Αποφάσισα να συλλέξω υλικό από τους μήνες Οκτώβριο, Νοέμβριο και Δεκέμβριο 2010, λόγω των επεισοδίων που είχαν γίνει στο Rainbow Festival το μήνα Νοέμβριο.

Το Rainbow Festival είναι το πιο μεγάλο αντιρατσιστικό, πολυπολιτισμικό γεγονός με πολιτιστικές παραστάσεις, τραγούδια και χορούς, εκθέσεις, παζαράκι, δραστηριότητες για τα παιδιά, φαγητό και πολλές άλλες δραστηριότητες από διάφορες χώρες του κόσμου (ιστοσελίδα ΚΙΣΑ). Τα επεισόδια στο Φεστιβάλ Λάρνακας είχαν γίνει μεταξύ της ομάδας που οργάνωσε το Φεστιβάλ και της ομάδας που έκανε την ίδια ώρα πορεία εναντίον της «απειλής της λαθρομετανάστευσης». Ενώ το Rainbow είχε προγραμματιστεί να γίνει στη Λεμεσό, όπως ήταν συνηθισμένο να γίνεται, το 2010 αποφασίστηκε να μεταφερθεί στη Λάρνακα την ίδια ώρα που θα διεξαγόταν η πορεία ενάντια στη λαθρομετανάστευση με αποτέλεσμα την συμπλοκή των δύο αυτών ομάδων και την ύπαρξη επεισοδίων.

Κατά συνέπεια, επιλέγεται αυτό το χρονικό διάστημα για να διερευνήσω τι γραφόταν πριν, κατά τη διάρκεια και μετά από τα επεισόδια στον ημερήσιο Τύπο όσον αφορά τις υποπρονομιούχες ομάδες, εφόσον ένα από τα ερωτήματά μου είναι αν οι μειονότητες προβάλλονται περισσότερο από τον Τύπο σε περιόδους «φυλετικής κρίσης».

5.2 Τρόπος συλλογής δεδομένων

Τα άρθρα εντοπίστηκαν μέσω της ανάγνωσης των φύλλων της εφημερίδας. Το κριτήριο επιλογής ήταν η αναφορά σε «ξένους» που μένουν στην Κύπρο. Με τη λογική αυτή, εξαιρέθηκαν άρθρα που γράφονταν στην στήλη ΚΟΣΜΟΣ και αναφέρονταν σε άλλες χώρες

για διάφορα θέματα (όπως σεισμοί, φτώχεια, επιτυχίες κάποιων μεγάλων ονομάτων κ.λπ.). Εξαιρέθηκαν επίσης βιβλιοπαρουσιάσεις ξένων συγγραφέων για βιβλία που κυκλοφορούν στην Κύπρο, θεωρώντας ότι δεν πληρούν το κριτήριο των υπο-προνομιούχων ομάδων.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε σε άρθρα που αφορούν την οικονομία, γιατί με την οικονομική κρίση που υπάρχει και στην Κύπρο υπήρχαν άρθρα στα οποία κατηγορούνταν οι μειονότητες για το πρόβλημα της ανεργίας κ.λπ. Επίσης δεν επιλέχθηκαν άρθρα που αφορούσαν τους Τούρκους και τους Τουρκοκύπριους. Επίσης εξαιρέθηκαν τα άρθρα που έγραφαν για ξένο κινηματογράφο.

Η επιλογή έγινε με τη χρήση του ηλεκτρονικού αρχείου της εφημερίδας και μέσω αναζήτησης των εξής λέξεων: αλλοδαπ-, μετανάστ-, ρατσισμ-, Βούλγ-, Ρούμ-, αφού βλέποντας πολλές εφημερίδες, αυτές είναι οι λέξεις που κυριαρχούσαν στα άρθρα. Ένα πρόβλημα που αντιμετώπισα με την εφαρμογή αναζήτησης ήταν ότι κάποιες λέξεις δεν τις έβρισκα και γι' αυτό έριχνα μια ματιά σε ολόκληρη την εφημερίδα. Επίσης επιλέχθηκαν όλα τα άρθρα που μιλούσαν για τον ρατσισμό, την ξеноφοβία και τις πολιτικές μετανάστευσης (όσα δηλαδή αφορούσαν την ομάδα ατόμων που ερευνάται). Επίσης στις εφημερίδες υπήρχαν πολυσέλιδα αφιερώματα στις υπο-προνομιούχες ομάδες. Τα συγκεκριμένα άρθρα καταχωρούνταν ξεχωριστά, επειδή μιλούσαν για διαφορετικά θέματα που απασχολούσαν τις ομάδες αυτές. Αν υπήρχαν στο πρωτοσέλιδο, μόνο ένα από αυτά καταχωρούνταν ως εμφανιζόμενο στο πρωτοσέλιδο. Εξαίρεση αποτελεί η στήλη Filipino Voice της εφημερίδας «Πολίτης», αφού τα άρθρα για τη συγκεκριμένη στήλη δεν έχουν συμπεριληφθεί στην έρευνα. Στους μήνες της ανάλυσης υπήρξε τρεις φορές η στήλη “Filipino Voice” στις εξής ημερομηνίες: 9/10/2010 (εννεασέλιδο), 13/11/2010 (δισέλιδο), 11/12/2010 (τετρασέλιδο).

Πιο κάτω παραθέτω τις μεταβλητές που χρησιμοποίησα για την κωδικοποίηση των δεδομένων μου. Για τη δημιουργία τους έκανα μια πιλοτική έρευνα από πιο παλιά άρθρα ούτως ώστε να μπορέσω να καταλήξω στις συγκεκριμένες κατηγορίες. Δηλαδή, με την πιλοτική έρευνα κατέληξα στις λέξεις που χρησιμοποιούνταν στα άρθρα και κατασκεύασα τις πιο κάτω μεταβλητές οι οποίες με βοήθησαν στην ανάλυση των δεδομένων και κατ' επέκταση στην εξαγωγή συμπερασμάτων. Κύριο εγχειρίδιο για την κατασκευή τους ήταν το βιβλίο του Van Dijk (1991).

5.3 Κωδικοποίηση και δημιουργία μεταβλητών

- 1) **Id**: Το id λειτουργούσε σαν ταυτότητα για το κάθε άρθρο

- 2) **Ημερομηνία, Ημέρα, Μήνας:** Αυτές οι μεταβλητές μπήκαν για να ερευνηθεί πόσα άρθρα γράφονταν καθημερινά ούτως ώστε να αποδειχθεί ποια εφημερίδα από τις τρεις έγραφε τα περισσότερα όπως και ποιες μέρες γράφτηκαν τα περισσότερα άρθρα συνολικά (ιδίως για τις μέρες του Νοέμβρη που ήταν οι πιο κρίσιμες για την έρευνα).
- 3) **Εφημερίδα:** Αποτελεί τις εφημερίδες οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν για την έρευνα (1=Φιλελεύθερος, 2=Σημερινή, 3=Πολίτης)
- 4) **Τίτλος, Στήλη:** Αυτές οι δύο μεταβλητές δεν θα χρησιμοποιηθούν κάπου στα συμπεράσματα μου. Απλά μπήκαν για να υπάρχει πιο εύκολη πρόσβαση στα άρθρα.
- 5) **Πρωτοσέλιδο:** Η μεταβλητή πρωτοσέλιδο μπήκε για να ερευνηθεί ποια άρθρα έμπαιναν στα πρωτοσέλιδα και ποια ήταν αυτά που έδιναν περισσότερη βαρύτητα οι εφημερίδες (0=ΟΧΙ, 1=ΝΑΙ)
- 6) **Θέμα άρθρου:** Για την μεταβλητή «θέμα άρθρου» είχε δημιουργηθεί ένας κατάλογος με τα προτεινόμενα θέματα που θα είχε το κάθε άρθρο και αφορούσε τις υπο-προνομιούχες ομάδες. Τα προτεινόμενα θέματα είναι τα εξής:
- Έγκλημα:** Αναφέρεται στα άρθρα που είχαν να κάνουν με εγκλήματα όπως ληστείες, δολοφονίες, πρόκληση πυρκαγιάς, όσα είχαν να κάνουν με φυλακή(συλλήψεις που αφορούσαν έγκλημα, αποδράσεις), ξυλοδαρμούς, απαγωγές, βιασμούς, καταζητούμενους, εμπρησμοί, εκβιασμοί, επεισόδια, παράνομη διακίνηση με αυτοκίνητα.
- Εκπαίδευση:** Θέματα που αφορούσαν εκπαίδευση όπως: ειδικά μαθήματα και εξετάσεις για τις υπο-προνομιούχες ομάδες στα σχολεία και αλλού, φοίτηση των ξένων στα διάφορα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Κύπρου, βραβεία σε θέματα παιδείας
- Απασχόληση:** Η κατηγορία αυτή αφορούσε τα άρθρα που ασχολούνταν με την ανεργία όπως και κάποιες έρευνες που αφορούν την απασχόληση των υπο-προνομιούχων ομάδων στην Κύπρο.
- Ναρκωτικά**
- Υγεία:** Άρθρα που είχαν να κάνουν με γεννήσεις, ασθένειες (π.χ. AIDS), θανάτους (εκτός από αυτούς που οφείλονταν σε κάποιο ατύχημα/δυστύχημα γιατί έχω ξεχωριστή κατηγορία), νοσοκομείο (περίθαλψη κ.λπ.).
- Μετανάστευση:** Όλα τα άρθρα που αφορούσαν γενικά την μετανάστευση της ομάδας αυτής που ερευνάται, τις μεταναστευτικές πολιτικές που υπάρχουν στην Κύπρο και

όσα αφορούσαν τη λαθρομετανάστευση (δεν μπήκε σαν ξεχωριστή κατηγορία γιατί τα περισσότερα άρθρα περιέγραφαν και τα δύο).

Σκίτσα

Χρηματοδότηση: Άρθρα που θέμα τους ήταν τα επιδόματα, δηλαδή άρθρα που αφορούν τα χρήματα που δίνονται από την κυβέρνηση στις υπό-προνομιούχες ομάδες, όπως επίσης και κάποιες φιλανθρωπίες που υπήρξαν για το συγκεκριμένο σκοπό.

Θρησκεία

Φεστιβάλ Rainbow: Η συγκεκριμένη κατηγορία χρησιμοποιήθηκε για να ερευνηθεί πόσα άρθρα γράφτηκαν για το φεστιβάλ. Επίσης ένας άλλος σκοπός της δημιουργίας της ήταν για αποδειχθεί πόσα άρθρα ήταν θετικά και πόσα αρνητικά και τέλος ποιες απόψεις ακούστηκαν περισσότερο.

Πολιτισμός: Στην κατηγορία αυτή έχουν ενταχθεί όλα τα άρθρα τα οποία αφορούσαν οποιαδήποτε εκδήλωση που γινόταν για τις υπό-προνομιούχες ομάδες, θέατρα, φεστιβάλ, χοροί, ημερίδες, σεμινάρια. Κύριος στόχος ήταν να παρατηρηθεί κατά πόσο όλα αυτά αυξήθηκαν μετά τα επεισόδια του φεστιβάλ και ποια εφημερίδα τα δημοσίευε και ποια όχι.

Ρατσισμός – Προκατάληψη – Ξενοφοβία: Δημιουργήθηκε μια κατηγορία και για τα τρία γιατί τα πλείστα άρθρα των εφημερίδων αν όχι όλα μιλούσαν και για τα τρία για αυτό και τα έβαλα μαζί.

Ρατσιστικές επιθέσεις: Στην συγκεκριμένη κατηγορία εντάσσονται οι επιθέσεις που γίνονταν εναντίον των υπό-προνομιούχων ομάδων και οφείλονταν στο ρατσισμό.

Ατυχήματα – Δυστυχήματα: Ατυχήματα και δυστυχήματα τα οποία θύματα ήταν άτομα που άνηκαν στις υπό-προνομιούχες ομάδες.

Άλλο: Στην κατηγορία αυτή συμπεριλήφθηκαν όλα τα άρθρα που ήταν κάπως «αφηρημένα». Δηλαδή δεν είχαν κάποιο θέμα και μιλούσαν μεταφορικά. Ένα παράδειγμα της κατηγορίας αυτής είναι τα ποιήματα.

Βιομηχανία του Σεξ-Σεξουαλικά αδικήματα: Άρθρα που είχαν να κάνουν με την πορνεία προσώπων, βιασμούς, τις «καλλιτέχνιδες», την πορνεία.

Πολιτικό άσυλο: Όλα τα άρθρα που αφορούσαν αιτήσεις που γίνονται για πολιτικό άσυλο, διάφορες στατιστικές και έρευνες που γίνονται για το θέμα αυτό, διάφορα γενικά άρθρα που γράφτηκαν για το πολιτικό άσυλο.

Κοινωνικά προβλήματα: Κοινωνικά προβλήματα που διαφαίνονταν από τα άρθρα, είτε προσωπικές συνεντεύξεις από τα ίδια τα άτομα που αφορούν τα προβλήματα που έχουν, η ζωή και συμβίωση τους γενικά στην Κύπρο, οι απελάσεις που γίνονται σε κάποιους από αυτούς, η εύκολη ή δύσκολη προσαρμογή τους στην χώρα μας, τρόπος ζωής τους, διαμονή τους (σπίτια, άστεγοι). Στην συγκεκριμένη κατηγορία συμπεριέλαβα και το ένθετο “Filippino Voice” που υπήρχε στην εφημερίδα Πολίτης.

Οργανώσεις: Άρθρα που μιλούν για τις οργανώσεις κατά του ρατσισμού (ΚΙΣΑ, ΕΝΑΡ).

Απλή αναφορά: Άρθρα τα οποία δεν μιλούσαν για τους ίδιους και μιλούσαν για άλλο θέμα όμως τους ανέφεραν .

Εκμετάλλευση στην εργασία: Άρθρα με θέμα τους την εκμετάλλευση αυτών των προσώπων στην εργασία, εκτός από τις καλλιτέχνιδες που έχω κάνει ξεχωριστή κατηγορία.

Πορείες: Άρθρα που μιλούν για τις πορείες που έχουν γίνει για την λαθρομετανάστευση ή τη μετανάστευση

7) **Λέξη Αλλοδαπός, Καταγωγή, Μετανάστες, Λαθρομετανάστες, Ευρωπαίος Πολίτης, Πολιτικοί Πρόσφυγες, Αιτητές Ασύλου, Κοινοτικοί, Αλλόγλωσσοι,**

Ξένος, Αθίγγανοι: Οι μεταβλητές αυτές αντιπροσωπεύουν τις λέξεις που εμφανίζονταν στα άρθρα και αφορούσαν την ομάδα έρευνας. Τις συμπεριέλαβα στον κατάλογο των μεταβλητών για να μετρηθεί ποια λέξη χρησιμοποιούταν περισσότερο στα άρθρα από τους δημοσιογράφους, ποιες δηλαδή εμφανίζονται πιο συχνά στα άρθρα. Για να τις μετρηθούν χρησιμοποιήθηκαν οι κατηγορίες ναι και όχι (0=ΟΧΙ, 1=ΝΑΙ).

- 8) **Ύφος άρθρου:** Η μεταβλητή αυτή αποτελείται από τρεις κατηγορίες που είναι οι εξής: Ουδέτερο (0), Αρνητικό(1), Θετικό (2). Χαρακτηρίζουν το κάθε άρθρο ως προς το ύφος του. Ως ουδέτερου ύφους έπαιρνα τα άρθρα που δεν κατηγορούσαν ή έπαιρναν το μέρος κάποιου. Ήταν τα άρθρα όπου εξιστορούνταν απλώς τα γεγονότα χωρίς να υποστηρίζεται κάποιος. Άρθρα αρνητικού ύφους θεωρούνταν αυτά που κατηγορούσαν τις υπο-προνομιούχες ομάδες. Δηλαδή το ύφος του δημοσιογράφου ή οποιουδήποτε άλλου που έγραφε το άρθρο ερχόταν πολύ ενάντια στις μειονότητες κατηγορώντας τις με διάφορους τρόπους. Τέλος, τα θετικά άρθρα ήταν αυτά που μιλούσαν και ευνοούσαν υπο-προνομιούχες ομάδες. Παρουσίαζαν θετικά τα άρθρα που αφορούσαν η ομάδα ατόμων που ερευνάται. Βασικά για να ήταν καλύτερη η

κωδικοποίηση θα έπρεπε να υπήρχαν και άλλα άτομα τα οποία θα έλεγχαν την εγκυρότητα του ύφους, κάτι που δεν ήταν εφικτό να γίνει.

- 9) **Έκταση:** Μετρούσα την έκταση που είχε το κάθε άρθρο για τα θέματα που με αφορούσαν. Οι κατηγορίες μου ήταν τρεις: Μικρό (<200 λέξεις), Μεγάλο (200-500), Πολύ μεγάλο (>500). Ήταν για να δω τη σημασία που δινόταν για το κάθε θέμα.

Η επεξεργασία των δεδομένων έγινε στο πρόγραμμα SPSS Statistics. Αρχικά δημιουργήθηκαν οι μεταβλητές που αναφέρονται πιο πάνω. Όλες οι μεταβλητές ήταν τύπου Nominal εκτός από μια η οποία ήταν Ordinal και αφορούσε την έκταση. Οι μεταβλητές που είχαν δημιουργηθεί περιείχαν κάποιες τιμές όπως για παράδειγμα για την μεταβλητή «Μήνας» είχε οριστεί πως 1=Οκτώβριο, 2= Νοέμβριο και 3= Δεκέμβριο. Με αυτό τον τρόπο λειτούργησαν και οι υπόλοιπες μεταβλητές εκτός από τις μεταβλητές: id, τίτλος και στήλη.

Όπως θα δούμε παρακάτω, με την συμπλήρωση των άρθρων δημιουργήθηκαν πίνακες για την ανάλυση των αποτελεσμάτων. Οι πίνακες αυτοί δημιουργήθηκαν με τη βοήθεια του προγράμματος SPSS.

6 Αποτελέσματα

Στο κεφάλαιο 6 θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα της έρευνας ξεχωριστά για κάθε ερευνητικό ερώτημα.

1^ο Ερευνητικό Ερώτημα

Τα έντυπα μέσα αγνοούν και κατ' επέκταση αποκλείουν εντελώς αυτές τις ομάδες από την καθημερινή θεματολογία, όπως προκύπτει από τη σχετική βιβλιογραφία ;

Πίνακας 1: Εκτιμώμενος αριθμός άρθρων για κάθε βδομάδα, μήνα, συνολικά άρθρα των τριών μηνών και άρθρα για τις υπο-προνομιούχες ομάδες (σύνολο τριών μηνών) και μέσος όρος για τα άρθρα των μειονοτήτων σε σχέση με το συνολικό αριθμό άρθρων

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ	ΑΡΘΡΑ				
	Ανά εβδομάδα	Ανά Μήνα	Τριών μηνών	Υπο-προνομιούχες ομάδες (3 μήνες)	Ποσοστό άρθρων των μειονοτήτων σε σχέση με το συνολικό αριθμό άρθρων
Φιλελεύθερος	1184	4736	14208	398	2,8%
Σημερινή	1080	4320	12960	283	2,18%
Πολίτης	1784	7136	21408	256	1,2%

Με βάση τον εκτιμώμενο αριθμό των άρθρων των εφημερίδων διαπιστώθηκε πως ο «Πολίτης» έχει τη μεγαλύτερη έκταση που συνεπάγεται και στη δημοσίευση περισσότερων άρθρων. Όμως όπως παρατηρείται από τον πίνακα, ενώ η εφημερίδα Πολίτης δημοσιεύει τα περισσότερα άρθρα, ο μέσος όρος των άρθρων που γράφτηκαν για τις υπο-προνομιούχες ομάδες είναι ο χαμηλότερος.

Όμως μέσα από την έρευνά έχει παρατηρηθεί πως για τους τρεις μήνες στην εφημερίδα «Πολίτης» υπάρχει μια ξεχωριστή στήλη “Filipino Voice”, κάθε δεύτερο Σάββατο του μήνα, που μιλά για τους Φιλιπινέζους της Κύπρου. Στη συγκεκριμένη στήλη δημοσιεύονται διάφορες εκδηλώσεις της κοινότητας αυτής, πληροφορίες για την κουζίνα της, ιστορίες και ό,τι άλλο θέλουν. Υπάρχουν κάποιοι εκπρόσωποι (με καταγωγή από τις

Φιλιππίνες) οι οποίοι ασχολούνται με την συγγραφή τους. Επισημαίνεται ότι δεν καταχωρήθηκαν τα άρθρα που βρίσκονταν στη συγκεκριμένη στήλη, γιατί τα άρθρα δεν γράφτηκαν από δημοσιογράφους της εφημερίδας αλλά από την ίδια ομάδα των Φιλιππινέζων για αυτό και δεν μπορεί να συμπεριληφθεί στα αποτελέσματα της έρευνας.

Γενικά, ο μέσος όρος των άρθρων που γράφτηκαν για τις υπο-προνομιούχες ομάδες σε σχέση με όλα τα άρθρα των εφημερίδων είναι πολύ μικρός. Φαίνεται πως οι εφημερίδες δεν περιελάμβαναν αρκετά άρθρα τα οποία αφορούν τις ομάδες αυτές. Παρατηρείται πως ο μεγαλύτερος αριθμός άρθρων υπήρχε στην εφημερίδα του Φιλελεύθερου με ποσοστό 2,8%, δεύτερη έρχεται η εφημερίδα «Σημερινή» με μέσο όρο 2,18% και τελευταίος ο «Πολίτης» με ποσοστό 1,2%.

Από τον πίνακα 1, φαίνεται πως οι εφημερίδες δεν αποκλείουν εντελώς τις υπο-προνομιούχες ομάδες από την καθημερινή τους θεματολογία, όμως δεν παρουσιάζονται αρκετά.

2^ο Ερευνητικό Ερώτημα

Ποια είναι τα θέματα που δίνουν περισσότερη βαρύτητα οι εφημερίδες (δηλαδή για ποια θέματα έχει περισσότερα άρθρα, ποια είναι στο πρωτοσέλιδο ανάλογα με το θέμα για κάθε μήνα κ.λπ.) και ποιο το ύψος και η έκταση των άρθρων σχετικά με το θέμα;

Πίνακας 2: Αριθμός άρθρων για κάθε θέμα σε σχέση με τον μήνα

Θρησκεία	1	0,11	0	0	0	0
Φεστιβάλ Rainbow	0	0	48	5,12	0	0
Πολιτισμός	7	0,75	27	2,88	8	0,85
Ρατσισμός–Προκατάληψη – Ξενοφοβία	7	0,75	58	6,19	28	2,99
Ρατσιστικές επιθέσεις	0	0	14	1,49	0	0
Ατυχήματα, Δυστυχήματα	5	0,53	9	0,96	9	0,96
Άλλο	8	0,85	7	0,75	2	0,21
Βιομηχανία του Σεξ- Σεξουαλικά αδικήματα	13	1,39	12	1,28	13	1,39
Πολιτικό άσυλο	4	0,43	10	1,07	11	1,17
Κοινωνικά προβλήματα	22	2,35	25	2,67	40	4,27

Οργανώσεις	5	0,53	1	0,11	1	0,11
Απλή αναφορά	31	3,31	21	2,24	26	2,77
Εκμετάλλευση στην εργασία	0	0	7	0,75	8	0,85
Πορείες	0	0	0	0	14	1,49

Στον πίνακα 2 παρουσιάζονται τα θέματα των άρθρων σε σχέση με την ποσοστό εμφάνισης τους για κάθε μήνα ξεχωριστά. Τα ποσοστά που καταγράφονται στον πίνακα 2 είναι σε σχέση με το συνολικό αριθμό των άρθρων. Παρατηρείται έντονη ύπαρξη άρθρων με θέμα το έγκλημα όσον αφορά το μήνα Οκτώβριο. Επίσης για το μήνα Οκτώβριο, είχαμε συνολικά 204 άρθρα, από τα οποία τα 58 αφορούσαν το έγκλημα, ποσοστό 6,19%. Φαίνεται ότι οι εφημερίδες δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στα εγκλήματα των αλλοδαπών παρά σε κάποια άλλα θέματα. Ένα άλλο θέμα το οποίο φαίνεται να υπάρχει πιο έντονα από τα υπόλοιπα θέματα είναι τα άρθρα που αφορούν την κατηγορία κοινωνικά προβλήματα με ποσοστό 2,35%. Αν και ο τύπος δεν δίνει την μεγαλύτερη σημασία στα προβλήματα των υποπρονομιούχων ομάδων παρόλα αυτά το ποσοστό εμφάνισης τέτοιων άρθρων είναι αρκετά καλό σε σχέση με τα υπόλοιπα θέματα που υπάρχουν τον μήνα Οκτώβριο και αφορούν τις ομάδες αυτές.

Όσον αφορά το μήνα Νοέμβριο παρατηρείται πως υπάρχει αύξηση άρθρων σε κάποια θέματα. Έντονη αύξηση υπάρχει στα θέματα της μετανάστευσης (από 0,96% σε 8,43%) και χρηματοδότησης (από 0,64 σε 2,88%) όπως επίσης και σε θέματα που αφορούν το ρατσισμό, τη ξενοφοβία και την προκατάληψη (από 0,75% σε 6,19%). Επίσης πριν από τα επεισόδια που σημειώθηκαν στο Φεστιβάλ δεν είχαμε οποιαδήποτε δημοσίευση σε θέματα που αφορούν ρατσιστικές επιθέσεις, με ποσοστό 1,49% (μετά το Φεστιβάλ παρουσιάστηκαν ρατσιστικά περιστατικά όπου Κύπριοι ξυλοκοπούσαν αλλοδαπούς), εκμετάλλευση στην εργασία, με ποσοστό 0,75%, ενώ στον προηγούμενο μήνα δεν υπάρχουν.

Εμφανής είναι η αύξηση άρθρων για τους μήνες Νοέμβριο και Δεκέμβριο που αφορούν τα κοινωνικά προβλήματα, το ρατσισμό – ξενοφοβία - προκατάληψη και μετανάστευση των αλλοδαπών σε σχέση με το μήνα Οκτώβριο. Για το μήνα Νοέμβριο δημοσιεύθηκαν 18 άρθρα στον «Φιλελεύθερο» τα οποία μετέφεραν τη γνώμη υψηλόβαθμων στελεχών, 33 στη «Σημερινή» και επτά (7) στον «Πολίτη» (τα άρθρα αυτά μιλούσαν για πολλά και διαφορετικά θέματα). Εκτός αυτών, για το μήνα Δεκέμβριο υπάρχουν εννιά (9)

άρθρα από τον «Φιλελεύθερο» όπου μιλούν υψηλόβαθμα στελέχη, 12 στη «Σημερινή» και τέσσερα (4) στον «Πολίτη». Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι μόνο η «Σημερινή» έχει άρθρα στα οποία μιλά η οργάνωση ΚΙΣΑ και για τους τρεις μήνες.

Ένα άλλο σημαντικό σημείο για τον μήνα Νοέμβριο είναι η εμφάνιση σκίτσων – γελοιογραφιών που αφορούν τις υπο-προνομιούχες ομάδες. Τα σκίτσα παρουσίαζαν κάποιες σκηνές των υπο-προνομιούχων ομάδων που είτε σχετίζονταν με την εργασία τους στην Κύπρο είτε απεικόνιζαν σκηνές από τις ρατσιστικές συμπεριφορές που προκλήθηκαν. Επιπλέον το μήνα Νοέμβριο υπήρξαν πολλές δημοσιεύσεις άρθρων που αφορούσαν τον πολιτισμό (από 0,75% στο 6,19%). Η κατηγορία αυτή έχει να κάνει με τις διάφορες εκδηλώσεις που γίνονται κυρίως από κυβερνητικές οργανώσεις για τις υπό-προνομιούχες ομάδες ή από τις ίδιες τις ομάδες και βλέπουμε πως μετά τα επεισόδια άρχισαν να γίνονται τέτοιες εκδηλώσεις.

Το ψηλό ποσοστό των άρθρων, σε σχέση με το συνολικό αριθμό των άρθρων, που αφορούν εγκληματικές ενέργειες που γίνονται από τις υπο-προνομιούχες ομάδες εξακολουθεί να υπάρχει και στον μήνα Δεκέμβριο (6,51%). Ακόμη σημαντική αύξηση υπήρξε στα άρθρα με θέμα κοινωνικά προβλήματα, το ποσοστό των οποίων είχε σχεδόν διπλασιαστεί για τον μήνα Δεκέμβριο (από 2,67% που είχε τον μήνα Νοέμβριο έγινε 4,27%). Επιπρόσθετα, παρατηρείται μείωση στα άρθρα του Δεκεμβρίου με θέμα ρατσισμός – προκατάληψη – ξενοφοβία, μετανάστευση, χρηματοδότηση, πολιτισμός που είχαν λάβει ιδιαίτερη προσοχή από τις εφημερίδες το μήνα Νοέμβριο.

Ακόμη πριν τα επεισόδια δεν είχαμε οποιαδήποτε άλλη πορεία που να αφορά την μετανάστευση ή λαθρομετανάστευση, ενώ μετά τα επεισόδια έχουμε δύο πορείες, μια από το Κίνημα Ελληνικής Αντίστασης και μια από τους κατοίκους της Λάρνακας, με αποτέλεσμα να έχουν γραφτεί και συγκεκριμένα άρθρα τον μήνα Δεκέμβριο.

Εκτός αυτών, μέσα από την ανάλυση προέκυψε ότι μόνο στη «Σημερινή» γράφτηκαν άρθρα (τρία άρθρα συνολικά: ένα άρθρο στις 4/11/2010 και δύο άρθρα στις 5/11/2010), τα οποία ανέφεραν πως προβλέπεται να υπάρξουν επεισόδια στο Φεστιβάλ της Λάρνακας. Επίσης οι εφημερίδες «Σημερινή» και «Πολίτης» είχαν δημοσιοποιήσει τη διοργάνωση των φεστιβάλ, στις 28/10/2010 και 5/11/2010 αντίστοιχα. Υπήρχε άρθρο στις δύο εφημερίδες το οποίο ανέφερε τη διοργάνωση των δύο Φεστιβάλ ενώ ο «Φιλελεύθερος» δεν είχε οποιαδήποτε ανακοίνωση. Επίσης ο «Φιλελεύθερος» είχε τα λιγότερα άρθρα αμέσως μετά τα

επεισόδια, δηλαδή στις 6/11/2010 και 7/11/2010 σε σχέση με τις άλλες δύο εφημερίδες. Μετά τις 7/11/2010 τα άρθρα του Φιλελεύθερου αυξάνονται ενώ των άλλων δύο εφημερίδων σχετικά μειώνονται.

Ακόμη ένα άλλο σημείο που παρατηρήθηκε έντονα είναι πως τα περισσότερα άρθρα των εφημερίδων γράφονταν την Κυριακή (14/11/2010 & 21/11/2010) για τον μήνα Νοέμβριο (ίσως επειδή την Κυριακή ο κόσμος διαβάζει περισσότερο εφημερίδα ή επειδή η έκτασή των εφημερίδων είναι μεγαλύτερη).

Πίνακας 3: Αριθμός άρθρων για κάθε θέμα για την κάθε εφημερίδα

ΘΕΜΑ ΑΡΘΡΟΥ	ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ						Συνολικό Ποσοστό (%)
	Φιλελεύθερος	Ποσοστά εφημερίδας(%)	Σημερινή	Ποσοστά εφημερίδας(%)	Πολίτης	Ποσοστά εφημερίδας(%)	
Έγκλημα	86	9,18	34	3,63	44	4,70	17,51
Εκπαίδευση	18	1,92	8	0,85	7	0,75	3,52
Απασχόληση	22	2,35	4	0,43	8	0,85	3,63
Ναρκωτικά	3	0,32	2	0,21	3	0,32	0,85
Υγεία	10	1,07	3	0,32	3	0,32	1,71
Μετανάστευση	50	5,34	62	6,62	19	2,03	13,98
Σκίτσα	6	0,64	0	0	1	0,11	0,75
Χρηματοδότηση	20	2,13	13	1,39	9	0,96	4,48
Θρησκεία	1	0,11	0	0	0	0	0,11
Φεστιβάλ Rainbow	17	1,81	18	1,92	13	1,39	5,12
Πολιτισμός	14	1,49	5	0,53	23	2,45	4,48
Ρατσισμός- Προκατάληψη- Ξενοφοβία	42	4,48	30	3,20	21	2,24	9,93
Ρατσιστικές επιθέσεις	5	0,53	2	0,21	7	0,75	1,49
Ατυχήματα, Δυστυχήματα	9	0,96	6	0,64	8	0,85	2,45
Άλλο	4	0,43	5	0,53	8	0,85	1,81
Βιομηχανία του Σεξ-Σεξουαλικά αδικήματα	8	0,85	6	0,64	24	2,56	4,06
Πολιτικό άσυλο	9	0,96	9	0,96	7	0,75	2,67

Κοινωνικά προβλήματα	36	3,84	28	2,99	23	2,45	9,29
Οργανώσεις	1	0,11	5	0,53	1	0,11	0,76
Απλή αναφορά	27	2,88	31	3,31	20	2,13	8,32
Εκμετάλλευση στην εργασία	8	0,85	4	0,43	3	0,32	1,60
Πορείες	2	0,21	8	0,85	4	0,43	1,49

Στον πίνακα 3 προβάλλεται το θέμα των άρθρων σε σχέση με το ποσοστό και τον αριθμό εμφάνισης του κάθε θέματος από την κάθε εφημερίδα. Το μεγαλύτερο ποσοστό των άρθρων το καταλαμβάνει η κατηγορία έγκλημα. Τα περισσότερα άρθρα έχουν δημοσιευθεί από την εφημερίδα «Φιλελεύθερος» (9,18%) και είναι πολύ περισσότερα από ότι στις άλλες δύο εφημερίδες (3,63% για την «Σημερινή» και 4,7% για τον «Πολίτη»). Στα περισσότερα άρθρα από αυτά απλά γίνεται μια περιγραφή των γεγονότων χρησιμοποιώντας αστυνομικές μαρτυρίες ή μαρτυρίες άλλων κυβερνητικών προσώπων, όπως και απλών πολιτών κυπριακής καταγωγής. Στην εφημερίδα Φιλελεύθερος υπάρχει έντονα η φωνή της αστυνομίας, των κυβερνητικών εκπροσώπων και άλλων υψηλόβαθμων ατόμων (Δικαστή, Εγκληματολόγου κλπ) που ανήκουν στα ψηλά στρώματα της Κυπριακής κοινωνίας για το μήνα Οκτώβριο. Συγκεκριμένα στον Φιλελεύθερο υπήρξαν 13 περιπτώσεις στις οποίες υπήρχε η άποψη αυτών των ατόμων, ενώ στην Σημερινή και τον Πολίτη μία και δύο περιπτώσεις αντίστοιχα.

Δεύτερη στη σειρά έρχεται η κατηγορία μετανάστευση με συνολικό ποσοστό 13,98%. Όμως σύμφωνα με τον πίνακα 2 τα περισσότερα άρθρα γράφτηκαν τον μήνα Νοέμβριο (μήνας των επεισοδίων) . Υπήρχε μια έξαρση όσον αφορά το μεταναστευτικό ζήτημα της Κύπρου μετά τα γεγονότα της 5^{ης} Νοεμβρίου. Τα περισσότερα άρθρα που αφορούσαν την μετανάστευση γράφτηκαν στην «Σημερινή» (62→ ποσοστό 6,62%) και τα λιγότερα στον «Πολίτη» (19→ ποσοστό 2,03%).

Η εφημερίδα «Φιλελεύθερος» αν και δημοσιεύει τα περισσότερα άρθρα που αφορούν το έγκλημα, ωστόσο δημοσιεύει και τα περισσότερα άρθρα με θέμα την απασχόληση των υπο-προνομιούχων ομάδων («Φιλελεύθερος» →2,35%, «Σημερινή»→ 0,43%, «Πολίτης»→0,85%) και την εκπαίδευση («Φιλελεύθερος» →1,92%, «Σημερινή»→ 0,85%, «Πολίτης»→0,75%). Επίσης ο «Φιλελεύθερος» έχει δημοσιεύσει έξι συνολικά σκίτσα, ο «Πολίτης» ένα και η «Σημερινή» κανένα. (τα σκίτσα εμφανίστηκαν μετά τα επεισόδια).

Για την εφημερίδα «Πολίτης» μεγάλο ενδιαφέρον έχουν οι κατηγορίες βιομηχανία του σεξ-σεξουαλικά αδικήματα και πολιτισμός όπου παρατηρείται μεγαλύτερος αριθμός άρθρων σε σχέση με τις άλλες δύο εφημερίδες. Όσον αφορά την κατηγορία βιομηχανία του σεξ-σεξουαλικά αδικήματα ο «Πολίτης» έχει ποσοστό εμφάνισης άρθρων 2,56%, ο «Φιλελεύθερος» 0,85% και η «Σημερινή» 0,64%). Επιπρόσθετα φαίνεται ότι ο «Πολίτης» δημοσιεύει πολύ περισσότερα άρθρα που αφορούν εκδηλώσεις των υπο-προνομιούχων ομάδων (δύο υπήρξαν τον Οκτώβριο, 15 τον Νοέμβριο και έξι τον Δεκέμβριο). Στην κατηγορία πολιτισμός τα άρθρα του «Πολίτη» φθάνουν στα 23 (2,45%), της «Σημερινής» στα 5 (0,53%) και του «Φιλελεύθερου» στα 14 (1,49%).

Πίνακας 4: Αριθμός άρθρων για κάθε θέμα σε σχέση με το ύφος των άρθρων

Κοινωνικά προβλήματα	29	3,16	ΥΦΟΣ ΑΡΘΡΩΝ	6	0,65	50	5,44
ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΦΟΡΑ	Ουδέτερο ¹	0,11	Αρνητικό ⁰	0	0	Θετικό ⁶	0,65
Απλή αναφορά	70	6,62		2	0,22	6	0,65
Εγκρίματα	143	1,41		10	0	3	0,22
Εργασία	22			2		8	
Εκπαίδευση	11	1,97		1	0,11	2	0,22
Πορείες	17			10		7	
Απασχόληση	565	61,43		143	15,57	211	22,95
ΣΥΝΟΛΟ							
Ναρκοτικά	8	0,87		0	0	0	0
Υγεία	16	1,74		0	0	0	0
Μετανάστευση	51	5,55		52	5,66	27	2,93
Χρηματοδότηση	16	1,74		21	2,29	5	0,54
Θρησκεία	1	0,11		0	0	0	0
Φεστιβάλ Rainbow	26	2,53		5	0,54	17	1,85
Πολιτισμός	28	3,05		3	0,33	4	0,44
Ρατσισμός- Προκατάληψη- Ξενοφοβία	26	2,53		20	2,17	47	5,11
Ρατσιστικές επιθέσεις	11	1,97		1	0,11	2	0,22
Ατυχήματα, Δυστυχήματα	22	2,39		0	0	1	0,11
Άλλο	7	0,76		1	0,11	9	0,98
Βιομηχανία του Σεξ- Σεξουαλικά αδικήματα	27	2,94		2	0,22	9	0,98
Πολιτικό άσυλο	20	2,18		1	0,11	4	0,44

Στον πίνακα 4,5,6 έχουν εξαιρεθεί τα σκίτσα και κάποια banners που διαφήμιζαν εκδηλώσεις των υπο-προνομιούχων ομάδων (σύνολο 919 άρθρα). Όπως φαίνεται από πιο πάνω τα περισσότερα άρθρα γράφονταν σε ουδέτερο ύφος (61,43%). Παρόλο που υπήρχαν πολλά άρθρα που σχετίζονται με το έγκλημα ωστόσο τα πιο πολλά είναι ουδέτερου ύφους(15.56%).

Η κατηγορία αρνητικό ύφος έχει τα λιγότερα άρθρα με ποσοστό 15,57% και το μεγαλύτερο ποσοστό της το κατέχει η κατηγορία μετανάστευση με ποσοστό 5,66%. Στον «Πολίτη» υπάρχει ένα πολύ αρνητικό άρθρο που αφορά την μετανάστευση το οποίο κατηγορά τους ξένους για την ανεργία, για επιβάρυνση συστήματος υγείας (ασθένειες), αναφέρεται πως αποτελούν «ξένο σώμα στην κοινωνία», ότι οφείλονται για την αύξηση του εγκλήματος (λόγω του χαμηλού βιοτικού επιπέδου τους), όπως επίσης και για τη διάβρωση της κοινωνικής συνοχής και αλλοίωση της δημογραφίας. Αναφέρονται χαρακτηριστικά πως «σε μερικά χρόνια οι Ε/Κ θα αποτελούν μειονότητα» και πως «οι κυβερνώντες θεωρούν τους μετανάστες μελλοντικούς ψηφοφόρους για αυτό και τους στηρίζουν» (Άρθρο από τις δηλώσεις αντιπροσώπων του ΚΕΑ).

Τέλος, τα θετικά άρθρα φαίνεται να είναι περισσότερα από ότι τα αρνητικά παίρνοντας ποσοστό 22,95%. Τα περισσότερα άρθρα θετικού ύφους ανήκουν στις κατηγορίες ρατσισμός-προκατάληψη και κοινωνικά προβλήματα, με ποσοστό 5,11% και 5,44% αντίστοιχα. Παρατηρείται πως συνολικά τα περισσότερα άρθρα αυτών των κατηγοριών ήταν θετικού ύφους.

Πίνακας 5: Αριθμός άρθρων για κάθε μήνα για την κάθε εφημερίδα σε σχέση με το ύφος του άρθρου

Δεκέμβριος	84 (9,14%)	18 (1,96%)	10 (1,09%)	66 (7,18%)	21(2,29%)	26(2,86%)	53(5,77%)	3 (0,33%)	14 (1,52%)
Σύνολο	251(27.31%)	69 (7,51%)	71 (7,73%)	155(16,87%)	62 (6,75%)	65 (7,1%)	159(17,3%)	12 (1,31%)	75 (8,16%)
Οκτώβριος	54 (5,88%)	19 (2,07%)	20 (2,18%)	29(3,16%)	5 (0,54%)	12(1,31%)	42(4,57%)	3 (0,33%)	20 (2,18%)
Νοέμβριος	113 (12,3%)	32 (3,48%)	41(4,46%)	60 (6,53%)	36(3,92%)	27(2,94%)	64(6,96%)	6 (0,65%)	41 (4,46%)

Σύμφωνα με τον πίνακα 5 βλέπουμε πόσα άρθρα το μήνα είχαν θετικό, αρνητικό και ουδέτερο ύφος για την κάθε εφημερίδα. Ο «Φιλελεύθερος» (5,88%) έχει δημοσιεύσει τα περισσότερα άρθρα με ουδέτερο ύφος («Σημερινή»→ 3,16%, «Πολίτης»→4,57%). Αύξηση θετικών και αρνητικών άρθρων είχαμε τον μήνα Νοέμβριο και στις τρεις εφημερίδες. Ενώ τον μήνα Οκτώβριο ο «Φιλελεύθερος» είχε 19 αρνητικά άρθρα, ποσοστό 2,07% , και 20 θετικά, ποσοστό 2,18%, το μήνα Νοέμβριο αυξήθηκαν στα 32 (3,48%) και 41 (4,46%) αντίστοιχα.

Στην εφημερίδα «Σημερινή» τα αρνητικά άρθρα για το μήνα Οκτώβριο ήταν πέντε (0,54%) και τα θετικά 12 (1,31%). Η αύξηση των αρνητικών άρθρων του Νοεμβρίου είναι πολύ μεγαλύτερη από αυτήν του «Φιλελεύθερου». Για την εφημερίδα «Σημερινή» τα αρνητικά άρθρα που υπήρχαν το Νοέμβριο επταπλασιάστηκαν και από πέντε (0,54%) έγιναν 36 (3,92%), ενώ τα θετικά διπλασιάστηκαν και από 12 (1,31%) που υπήρχαν τον Οκτώβριο, το Νοέμβριο έγιναν 27 (2,94%).

Στην εφημερίδα «Πολίτης» σημειώθηκε μεγάλη αύξηση στα θετικά άρθρα και από 20 (2,18%) που είχε ο μήνας Οκτώβριος διπλασιάστηκαν στα 41 (4,46%) το μήνα Νοέμβριο. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός πως στην εφημερίδα Πολίτης είχαν δημοσιευτεί πολύ λίγα αρνητικά άρθρα και στους τρεις μήνες.

Πίνακας 6: Αριθμός άρθρων για κάθε θέμα σε σχέση με την έκταση

ΘΕΜΑ ΑΡΘΡΟΥ	ΕΚΤΑΣΗ					
	Μικρό (<200)	Ποσοστό (%)	Μεγάλο (200-500)	Ποσοστό (%)	Πολύ μεγάλο (>500)	Ποσοστό (%)
Έγκλημα	78	8,49	76	8,27	10	1,09
Εκπαίδευση	9	0,98	13	1,41	10	1,09
Απασχόληση	5	0,54	19	2,07	10	1,09
Ναρκωτικά	1	0,11	4	0,44	3	0,33
Υγεία	10	1,09	4	0,44	2	0,22
Μετανάστευση	34	3,70	58	6,31	38	4,13
Χρηματοδότηση	10	1,09	24	2,61	8	0,87
Θρησκεία	0	0	0	0	1	0,11
Φεστιβάλ Rainbow	10	1,09	22	2,39	16	1,74
Πολιτισμός	19	2,07	15	1,63	1	0,11
Ρατσισμός- Προκατάληψη-	26	2,83	40	4,35	27	2,94

Ξενοφοβία						
Ρατσιστικές επιθέσεις	4	0,44	5	0,54	5	0,54
Ατυχήματα, Δυστυχήματα	14	1,52	8	0,87	1	0,11
Άλλο	2	0,22	9	0,98	6	0,65
Βιομηχανία του Σεξ-Σεξουαλικά αδικήματα	7	0,76	15	1,63	16	1,74
Πολιτικό άσυλο	3	0,33	13	1,41	9	0,98
Κοινωνικά προβλήματα	19	2,07	29	3,16	37	4,03
Οργανώσεις	2	0,22	2	0,22	3	0,33
Απλή αναφορά	5	0,54	33	3,59	40	4,35
Εκμετάλλευση στην εργασία	3	0,33	11	1,20	1	0,11
Πορείες	2	0,22	3	0,33	9	0,98
ΣΥΝΟΛΟ	263	28,64	403	43,85	253	27,54

Όπως φαίνεται από τον πίνακα 6 τα περισσότερα άρθρα ήταν μεγάλης έκτασης (από 200-500 λέξεις) με ποσοστό 43,85%. Τα περισσότερα από αυτά ανήκουν στην κατηγορία έγκλημα. Βλέπουμε πως οι εφημερίδες δίνουν περισσότερη βαρύτητα στα άρθρα που αφορούν εγκληματικές ενέργειες σε σχέση με άλλα θέματα (8,27%). Όμως υπάρχουν και πολλά άρθρα εγκλήματος μικρής έκτασης (λιγότερες από 200 λέξεις) με ποσοστό 8,49%. Δεύτερα στη σειρά, όσον αφορά τα άρθρα μεγάλης έκτασης, έρχονται τα άρθρα που αφορούν τη κατηγορία μετανάστευση με ποσοστό 6,31%.

Ένα σημαντικό σημείο είναι πως τα περισσότερα άρθρα με θέμα κοινωνικά προβλήματα ήταν πολύ μεγάλης έκτασης (περισσότερες από 500 λέξεις) με ποσοστό 4,03%. Το 2,07% των άρθρων που αφορούν τα κοινωνικά προβλήματα ανήκουν στην κατηγορία «μικρό» (λιγότερες από 200 λέξεις) ενώ το 3,16% ανήκουν στην κατηγορία «μεγάλο» (200 μέχρι 500 λέξεις).

Ιδιαίτερα ψηλό ποσοστό έχει και η κατηγορία ρατσισμός-προκατάληψη-ξενοφοβία σε άρθρα με μεγάλη έκταση με ποσοστό 4,35%. Ένα ακόμη βασικό σημείο είναι πως τα πιο πολλά άρθρα που ανήκουν στην κατηγορία εκμετάλλευση στην εργασία είναι μεγάλης έκτασης (από το συνολικό ποσοστό 1,63% το 1,20% ανήκει στη μεγάλη έκταση).

Πίνακας 7: Αριθμός άρθρων για θέματα που έχουν ή όχι υπάρξει στο πρωτοσέλιδο

ΘΕΜΑ ΑΡΘΡΟΥ	ΠΡΩΤΟΣΕΛΙΔΟ			
	ΟΧΙ	Ποσοστό(%)	ΝΑΙ	Ποσοστό(%)
Έγκλημα	153	16,33	11	1,17
Εκπαίδευση	33	3,52	0	0
Απασχόληση	32	3,42	2	0,22
Ναρκωτικά	8	0,85	0	0
Υγεία	12	1,28	4	0,43
Μετανάστευση	118	12,59	13	1,39
Σκίτσα	6	0,64	1	0,11
Χρηματοδότηση	38	4,05	4	0,43
Θρησκεία	0	0	1	0,11
Φεστιβάλ Rainbow	36	3,84	12	1,28
Πολιτισμός	42	4,48	0	0
Ρατσισμός-Προκατάληψη-Ξενοφοβία	85	9,07	8	0,85
Ρατσιστικές επιθέσεις	11	1,17	3	0,32
Ατυχήματα, Δυστυχήματα	19	2,03	4	0,43
Άλλο	17	1,81	0	0
Βιομηχανία του Σεξ-Σεξουαλικά αδικήματα	32	3,42	6	0,64
Πολιτικό άσυλο	22	2,35	3	0,32
Κοινωνικά προβλήματα	73	7,79	14	1,49
Οργανώσεις	7	0,75	0	0
Απλή αναφορά	77	8,22	1	0,11
Εκμετάλλευση στην εργασία	10	1,07	5	0,53
Πορείες	8	0,85	6	0,64
ΣΥΝΟΛΟ	839	89,53%	98	10,47%

Σύμφωνα με τον πίνακα 7 τα άρθρα που μπαίνουν στο πρωτοσέλιδο είναι πολύ λίγα σε σχέση με αυτά που δεν μπαίνουν. Το ποσοστό για τα άρθρα που δεν υπήρχαν στο πρωτοσέλιδο είναι 89,53% ενώ το ποσοστό αυτών που υπήρχαν 10,47%. Αυτό που διακρίνεται έντονα είναι πως τα περισσότερα άρθρα που αφορούν το έγκλημα δεν μπαίνουν στο πρωτοσέλιδο (ποσοστό 16,33%).

Τα περισσότερα άρθρα που υπήρχαν στον πρωτοσέλιδο αφορούσαν την κατηγορία κοινωνικά προβλήματα με ποσοστό 1,49% (14 άρθρα). Όμως σε σχέση με το συνολικό αριθμό άρθρων που έχουν δημοσιευθεί για τη συγκεκριμένη κατηγορία (9,28%) τα άρθρα

που μπήκαν στο πρωτοσέλιδο ήταν λίγα (1,49%). Τα άρθρα που αφορούν τη μετανάστευση, το φεστιβάλ και τα εγκλήματα είναι πολύ κοντά στο ποσοστό αυτό. Έχουν δημοσιευθεί στο πρωτοσέλιδο 13 άρθρα που αφορούν τη μετανάστευση (1,39%), 12 άρθρα για το φεστιβάλ (1,28%) και 11 άρθρα για το έγκλημα (1,17%). Όμως τα άρθρα που ανήκουν στην κατηγορία μετανάστευση και έχουν υπάρξει στο πρωτοσέλιδο είναι πολύ λίγα σε σχέση με το συνολικό αριθμό άρθρων που υπήρξαν για την κατηγορία αυτή (έχουν δημοσιευθεί 131 άρθρα, ποσοστό 13,98%, και μόνο τα 13 έχουν μπει στο πρωτοσέλιδο, ποσοστό 1,39%).

Μια άλλη σημαντική περίπτωση είναι τα άρθρα με θέμα ρατσισμός-προκατάληψη και πολιτισμός. Τα άρθρα που έχουν δημοσιευθεί συνολικά στην κατηγορία ρατσισμός-προκατάληψη-ξενοφοβία είναι 93 (συνολικό ποσοστό 9,89%) και μόνο τα οκτώ έχουν υπάρξει στο πρωτοσέλιδο (ποσοστό 0,85%). Όσο αφορά την κατηγορία πολιτισμός, ο συνολικός αριθμός άρθρων που έχουν δημοσιευθεί είναι 42 και κανένα άρθρο δεν έχει υπάρξει στο πρωτοσέλιδο.

Πίνακας 8: Τα πρωτοσέλιδα που υπήρχαν σε σχέση με τους μήνες

ΜΗΝΑΣ	ΠΡΩΤΟΣΕΛΙΔΟ			
	ΝΑΙ	Ποσοστό(%)	ΟΧΙ	Ποσοστό(%)
Οκτώβριος	19	2,03	185	19,74
Νοέμβριος	41	4,38	392	41,84
Δεκέμβριος	38	4,06	262	27,96
ΣΥΝΟΛΟ	98	10,47	839	85,53

Από τον πίνακα 8 βλέπουμε πως το Νοέμβριο υπήρχε μια αύξηση των άρθρων που υπήρξαν στο πρωτοσέλιδο, από 2,03% που ήταν το ποσοστό του Οκτωβρίου το μήνα Νοέμβριο γίνεται 4,38%. Ωστόσο η αύξηση αυτή παραμένει και για το μήνα Δεκέμβριο (ποσοστό 4,06%) Ο αριθμός των άρθρων που υπήρχαν στο πρωτοσέλιδο ήταν πολύ κοντά όσον αφορά τις τρεις εφημερίδες.

Πίνακας 9: Λέξεις που υπήρχαν στο άρθρα (όχι πόσες υπήρχαν στο κάθε άρθρο)

ΛΕΞΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
Αλλοδαπός	372	27,02
Καταγωγή	318	23,09
Μετανάστης	231	16,78
Λαθρομετανάστης	82	5,95
Ευρωπαίος Πολίτης	38	2,76
Πολιτικός Πρόσφυγας	78	5,66
Αιτητής Ασύλου	100	7,26
Κοινοτικός	25	1,82
Αλλόγλωσσοι	7	0,51
Ξένος	116	8,42
Αθίγγανοι	10	0,73

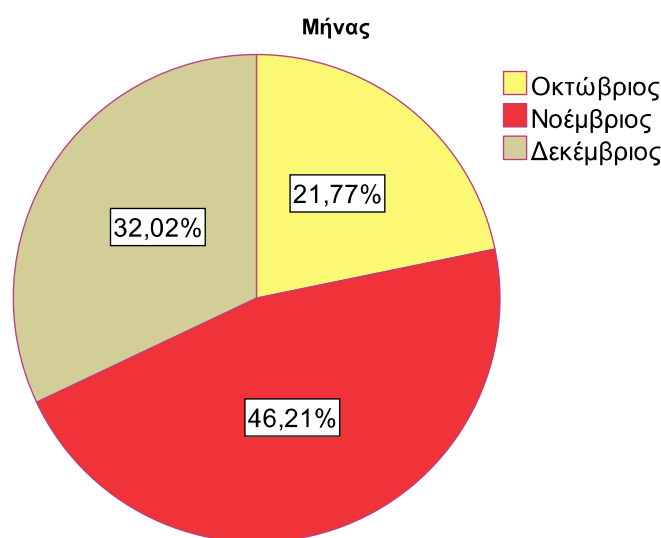
Ο πίνακας 9 παρουσιάζει το ποσοστό των λέξεων που υπήρχαν στα άρθρα για τις πιο πάνω λέξεις που παρουσιάζονται στον πίνακα. Βασικά μετρούνταν οι λέξεις που χρησιμοποιούνταν σε κάθε άρθρο, δηλαδή ποιες λέξεις υπήρχαν περισσότερο στα άρθρα γενικά. Δεν μετριόταν η συχνότητα εμφάνισης της λέξης για κάθε άρθρο όπως επίσης υπήρχαν και άρθρα όπου εμφανίζονταν περισσότερες από μία κατηγορία λέξεων.

Όπως παρατηρείται από τον πίνακα τα περισσότερα άρθρα χρησιμοποιούσαν την λέξη αλλοδαπός, με ποσοστό εμφάνισης 27,02%. Πολλές φορές στα άρθρα χρησιμοποιούταν και η καταγωγή των υπο-προνομιούχων ομάδων, με ποσοστό 23,09% όπως και η λέξη μετανάστης με ποσοστό 16,78%.

3^ο Ερευνητικό Ερώτημα

Γίνεται κάλυψη τέτοιων ειδήσεων μόνο αν υπάρξει κάποιο δραματικό γεγονός (όπως για παράδειγμα το Festival Rainbow που είχε γίνει τον Νοέμβριο του 2010); Αυξάνεται, δηλαδή, η κάλυψη ειδήσεων που αφορά τις μειονότητες σε περιόδους «φυλετικής κρίσης»;

Διάγραμμα 1:Συνολικά άρθρα για κάθε μήνα και από τις τρεις εφημερίδες

Το διάγραμμα 1 δείχνει συνολικά τα άρθρα που γράφτηκαν για κάθε μήνα ξεχωριστά. Παρατηρείται πως τα άρθρα που γράφτηκαν για τις υπο-προνομιούχες ομάδες το μήνα Νοέμβριο (433 άρθρα, 46.21%) ήταν υπερδιπλάσια σε σχέση με τα άρθρα που είχαν γραφτεί για το μήνα Οκτώβριο (204 άρθρα, 21.77%). Μετά τις 5 Νοεμβρίου (όπως θα προσέξετε και πιο κάτω στον πίνακα 8), μετά τα επεισόδια του Rainbow Φεστιβάλ, τα άρθρα στις εφημερίδες αυξήθηκαν. Ένα μήνα μετά τα επεισόδια, δηλαδή το μήνα Δεκέμβριο, τα άρθρα μειώθηκαν στα 300 με ποσοστό 32,02%. Πιο κάτω υπάρχει ο πίνακας όπου αναγράφεται ο αριθμός των άρθρων, ξεχωριστά για την κάθε εφημερίδα, για τις περιόδους πριν από τα επεισόδια και μετά.

Πίνακας 10: Αριθμός άρθρων πριν και μετά τα επεισόδια για κάθε εφημερίδα

	ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ			Σύνολο
	Φιλελεύθερος	Σημερινή	Πολίτης	
Πριν τα επεισόδια				
Αριθμός άρθρων (Οκτώβριος)	93	46	65	204
Ποσοστό(%)	9,93%	4,91%	6,93%	21,77%

Μήνας επεισοδίων				
Αριθμός άρθρων (Νοέμβριος)	191	124	118	433
Ποσοστό(%)	20,38%	13,23%	12,6%	46,21%
Μετά τα επεισόδια				
Αριθμός άρθρων (Δεκέμβριος)	114	113	73	300
Ποσοστό(%)	12,17%	12,06%	7,79%	32,02%

Στον πίνακα 9, παρατηρείται πως το ποσοστό εμφάνισης άρθρων που αφορούν τις υπο-προνομιούχες ομάδες για κάθε εφημερίδα έχει αυξηθεί μετά τα επεισόδια. Το ποσοστό εμφάνισης άρθρων προτού γίνουν τα επεισόδια ήταν 21,77%, κατά τη διάρκεια του μήνα των επεισοδίων το ποσοστό εμφάνισης ήταν 46,21% και τέλος το μήνα μετά τα επεισόδια ήταν 32,02%. Η αύξηση των άρθρων είναι έντονη αφού το ποσοστό υπερδιπλασιάστηκε.

Σύμφωνα με τον πίνακα 9, την μεγαλύτερη εμφάνιση άρθρων την έχει η εφημερίδα «Φιλελεύθερος». Βλέπουμε πως ο «Φιλελεύθερος» πριν τα επεισόδια είχε ποσοστό 9,93%, με διαφορά 5,02% από την «Σημερινή» και 3% από τον «Πολίτη». Κατά τη διάρκεια του μήνα των επεισοδίων είχε 20,38% και για τον μήνα Δεκέμβριο 12,1%. Και στις τρεις χρονικές περιόδους παρατηρείται πως ο «Φιλελεύθερος» έχει τα περισσότερα άρθρα.

7 Συμπεράσματα

Τα τελευταία χρόνια η αύξηση της μετανάστευσης έχει αποτελέσει πρόβλημα για την Κυπριακή κοινωνία. Ειδικά για την Κύπρο που πρόσφατα μετατράπηκε από εξαγωγέας μεταναστών σε εισαγωγέας, η αντιστροφή αυτή των ρόλων και οι αλλαγές που απήλθαν στον κυπριακό χώρο χρειάζονται επιστημονική διερεύνηση. Το θέμα της απεικόνισης των μεταναστών και όλων των υπο-προνομιούχων ομάδων από τα ΜΜΕ είναι ιδιαίτερα σημαντικό επειδή τα ΜΜΕ καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τις στάσεις του κοινού. Ο Μάνινγκ (2007, σελ 46) μεταφέρει την άποψη του Marx, ο οποίος διατύπωσε χαρακτηριστικά πως «οι άνθρωποι δημιουργούν την ιστορία τους αλλά δεν τη δημιουργούν όπως τους ευχαριστεί; δεν τη δημιουργούν υπό συγκυρίες που επέλεξαν οι ίδιοι αλλά από συγκυρίες που παρέλαβαν κατευθείαν από το παρελθόν». Δηλαδή το κάθε άτομο της κοινωνίας διαμορφώνει την άποψη του με βάση αυτά που είδε, άκουσε και διάβασε. Η απεικόνιση δηλαδή των υπο-προνομιούχων ομάδων έχει το δικό του αντίκτυπο στην κοινωνία.

Μέσα από τη βιβλιογραφία που έχει μελετηθεί για τη συγκεκριμένη έρευνα, αναφέρεται πως ο Τύπος αγνοεί και αποκλείει τις υπο-προνομιούχες ομάδες από την καθημερινή θεματολογία. Μέσα από αυτή την έρευνα παρατηρήθηκε πως γενικά ο μέσος όρος των άρθρων που γράφτηκαν για τις υπο-προνομιούχες ομάδες σε σχέση με όλα τα άρθρα που γράφονται στις εφημερίδες είναι πολύ μικρός. Φαίνεται ξεκάθαρα πως οι εφημερίδες δεν περιλαμβάνουν αρκετά άρθρα τα οποία να αφορούν τις ομάδες αυτές και κατ' επέκταση δεν

αποτελούν μέρος της καθημερινής θεματολογίας. Όπως και στις άλλες μελέτες έτσι και σε αυτή καταλήγουμε στο συμπέρασμα πως ο τύπος, κατά βάση εδώ ο κυπριακός τύπος, δεν περιλαμβάνει τις υπο-προνομιούχες ομάδες στην καθημερινή θεματολογία.

Μια σημαντική διαπίστωση είναι πως ο «Πολίτης» αν και έχει δημοσιεύσει τα λιγότερα άρθρα που αφορούν τις μειονότητες, ωστόσο δίνει κάποια έκταση στην εφημερίδα κάθε δεύτερο Σάββατο του μήνα, σε μια ομάδα από τις αυτές, τους Φιλιπινέζους.

Ένα άλλο σημαντικό συμπέρασμα είναι πως οι εφημερίδες δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στα εγκλήματα των αλλοδαπών παρά σε κάποια άλλα θέματα. Οι δημοσιογράφοι όμως τις περισσότερες φορές κρατούν ουδέτερη θέση σε θέματα εγκλήματος.

Αν και ο τύπος δίνει ιδιαίτερη έμφαση στα εγκλήματα των υπο-προνομιούχων ομάδων, ωστόσο δίνει και σημασία στα κοινωνικά προβλήματα τους προβλήματα. Μπορεί να μην δίνει την μεγαλύτερη σημασία στα προβλήματα των υπο-προνομιούχων ομάδων παρόλα αυτά φάνηκε πως η εμφάνιση τέτοιων άρθρων είναι αρκετά καλή σε σχέση με τα υπόλοιπα θέματα που υπάρχουν(9,29%). Ωστόσο, μετά τα επεισόδια υπήρξε αύξηση άρθρων που αφορούσαν τα κοινωνικά προβλήματα. Επίσης μετά τα επεισόδια που διαπράχθηκαν στο Φεστιβάλ, παρατηρήθηκε έντονα η αύξηση και σε κάποια άλλα θέματα, όπως για παράδειγμα μετανάστευση, χρηματοδότηση, ρατσισμός-προκατάληψη. Άρχισαν όλοι να μιλούν για τις μη αποτελεσματικές πολιτικές μετανάστευσης, τον ρατσισμό, την ξενοφοβία και όλα τα συναφή. Από τα επεισόδια και μετά, είχαν γραφτεί πολλά άρθρα όπου ονόμαζαν τους Κύπριους ρατσιστές με αποτέλεσμα να γίνουν και όσοι δεν ήταν (ρατσιστικές επιθέσεις και τις άλλες πορείες εναντίον των μεταναστών που είχαν γίνει μετά την δημοσίευση όλων αυτών των άρθρων). Έφτασε στο σημείο να χαρακτηριστεί και ως «Εθνικό θέμα» με αποτέλεσμα στο τέλος να δημιουργηθεί «εθνικό πρόβλημα». Έντονη αύξηση σημειώθηκε στις εκδηλώσεις (κατηγορία πολιτισμός) που είχαν γίνει το Νοέμβριος και Δεκέμβριο όσον αφορά τις υπο-προνομιούχες ομάδες. Ενώ προηγουμένως δεν υπήρχε οποιαδήποτε ενημέρωση του κοινού μετά από την αναταραχή που είχε γίνει ακολούθησαν πολλά σεμινάρια και εκδηλώσεις. Από την μία πλευρά η αύξηση της παρουσίας όλων αυτών των θεμάτων ήταν μια θετική εξέλιξη όσον αφορά τις μειονότητες, από την άλλη όμως χρειάζονται να γίνονται επεισόδια για να αναδεικνύονται τέτοιου είδους θέματα;

Ένα βασικό σημείο το οποίο φάνηκε μέσα από την έρευνα ήταν πως πριν τα επεισόδια που σημειώθηκαν στο Φεστιβάλ δεν είχαμε οποιαδήποτε δημοσίευση σε θέματα που αφορούν ρατσιστικές επιθέσεις και εκμετάλλευση στην εργασία. Άρθρα που αφορούσαν

τέτοιου είδους θέματα έκαναν την εμφάνισή τους στους επόμενους μήνες. Για το θέμα αυτό υπάρχουν δύο ειδών υποθέσεις: η μια είναι πως όντως υπήρξε η έξαρση ρατσιστικών συμπεριφορών μετά τα επεισόδια και η δεύτερη είναι πως ο Τύπος τώρα άρχισε να δημοσιεύει τέτοιου είδους άρθρα. Ακόμη πριν τα επεισόδια δεν είχαμε οποιαδήποτε άλλη πορεία που να αφορά την μετανάστευση ή λαθρομετανάστευση, ενώ μετά έχουμε δύο πορείες, μια από το ΚΕΑ και μια από τους κατοίκους της Λάρνακας, με αποτέλεσμα να έχουν γραφτεί και συγκεκριμένα άρθρα.

Επιπρόσθετα παρατηρήθηκε έντονα η ύπαρξη περισσότερων αρνητικών και θετικών άρθρων μετά τα επεισόδια της 5^{ης} Νοεμβρίου 2010. Ίσως αυτό να οφείλεται στο ότι άρχισαν να μιλούν για τα επεισόδια, αυτοί που τάσσονταν υπέρ ή κατά των μειονοτήτων, με αποτέλεσμα να αυξηθούν αυτού του ύφους άρθρα. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός πως στην εφημερίδα «Πολίτης» είχαν δημοσιευτεί πολύ λίγα αρνητικά άρθρα και στους τρεις μήνες (ποσοστό 1,31%).

Μια άλλη παραδοχή που σημειώνεται είναι πως τα περισσότερα άρθρα που αφορούν τις μειονότητες είναι από 200 μέχρι 500 λέξεις (ποσοστό 43,85%), με το μεγαλύτερο ποσοστό να σημειώνεται στην κατηγορία έγκλημα. Ένα σημαντικό σημείο είναι πως τα περισσότερα άρθρα με θέμα κοινωνικά προβλήματα ήταν πολύ μεγάλης έκτασης (περισσότερες από 500 λέξεις) με ποσοστό 4,03%.

Με βάση την ανάλυση περιεχομένου, αποδείχθηκε πως τα περισσότερα άρθρα που αφορούσαν τις μειονότητες δεν υπήρξαν στο πρωτοσέλιδο (89,53%). Τα περισσότερα πρωτοσέλιδα υπήρξαν μετά τα επεισόδια, και εντονότερα το μήνα των επεισοδίων. Μέσα από έρευνες έχει αποδειχθεί πως αυτά που θεωρεί ο τύπος σημαντικά γεγονότα τα πλασάρει στο κοινό δίνοντας τους μεγαλύτερη αξία. Έτσι και εδώ, τα επεισόδια θεωρούνταν από τον τύπο σημαντικές ειδήσεις που επικρατούσαν στην επικαιρότητα για αυτό δημοσιεύονταν και στο πρωτοσέλιδο.

Μέσα από έρευνες (van Dijk, 1991 & Larson, 2006) έχει διαπιστωθεί πως μετά από φυλετικές κρίσεις των μειονοτήτων αυξανόταν πάντα ο αριθμός των άρθρων που τις αφορούσαν. Αυτό όπως φάνηκε συνέβηκε και στην περίπτωση του κυπριακού τύπου. Μέσα από την έρευνα διαπιστώθηκε πως το μήνα Δεκέμβριο άρχισε να σημειώνεται μείωση στον αριθμό άρθρων σε σχέση με τον αριθμό του Νοεμβρίου (από 46,21% πήγε στο 32,02%). Δηλαδή ενώ τα άρθρα είχαν αυξηθεί μετά τα επεισόδια, το επόμενο μήνα άρχισαν και πάλι

να μειώνονται. Με βάση αυτό το αποτέλεσμα, οδηγούμαστε στο συμπέρασμα η αύξηση που σημειώθηκε τον Νοέμβριο πρόκειται για μια προσωρινή λόγω της επικαιρότητας.

Τα επόμενα ευρήματα αναφέρονται με μια επιφύλαξη γιατί δεν προέκυψαν μέσα από την ποσοτική έρευνα, απλά σημείωνα κάποιες ενδιαφέρουσες περιπτώσεις με αποτέλεσμα να προκύψει αυτό. Ίσως να ήταν καλό να ερευνηθεί πιο συστηματικά από μελλοντικές έρευνες.

Στη σχετική βιβλιογραφία (van Dijk, 1991 και King & Wood, 2001) έχει παρατηρηθεί πως ο Τύπος χρησιμοποιείται ως φερέφωνο; των πολιτικών κομμάτων ή άλλων ισχυρών ομάδων. Ένα ιδιαίτερα σημαντικό σημείο ήταν πως στα περισσότερα άρθρα του κυπριακού τύπου που ανήκαν στην κατηγορία έγκλημα, γινόταν απλά μια περιγραφή των γεγονότων χρησιμοποιώντας αστυνομικές μαρτυρίες ή άλλων κυβερνητικών προσώπων, όπως και απλών πολιτών κυπριακής καταγωγής όμως («σύμφωνα με την αστυνομία...», «σχετικά με τις έρευνες ο δράστης τυχόν να είναι αλλοδαπός...», «σύμφωνα με τον υπουργό δικαιοσύνης..»). Στην εφημερίδα Φιλελεύθερος υπάρχει έντονα η φωνή της αστυνομίας, των κυβερνητικών εκπροσώπων και άλλων υψηλόβαθμων ατόμων (Δικαστή, Εγκληματολόγου κλπ) που ανήκουν στα ψηλά στρώματα της Κυπριακής κοινωνίας. Μια ιδιαίτερα σημαντική παρατήρηση των δημοσιογράφων ήταν πως τα ΜΜΕ χρησιμοποιήθηκαν από πολιτικά κόμματα, και όχι μόνο, για να δηλητηριάσουν σκέψεις και συνειδήσεις πολιτών. Και όντως με την τόση προβολή του θέματος είχε δημιουργηθεί πραγματικά πρόβλημα.

Επίσης υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες υπάρχουν οι φράσεις «τυχόν να είναι αλλοδαπός», «οι υποψίες της αστυνομίας τείνουν προς σπείρα αλλοδαπών» κ.λπ. Με όλα αυτά φαίνεται πως ακόμη και πριν να έχει γίνει οποιαδήποτε έρευνα η πρώτη ομάδα που υποψιάζονται οι αρχές είναι οι αλλοδαποί. Με τη δημοσίευση όμως από τον τύπο δημιουργείται το αίσθημα πως για όλες τις εγκληματικές ενέργειες ευθύνονται οι αλλοδαποί.

Ένα άλλο σημαντικό σημείο που θα πρέπει να ερευνηθεί από μετέπειτα έρευνες, είναι η διαφορά της αντιμετώπισης που επιδέχονται οι υπο-προνομιούχες ομάδες σχετικά με την ιδεολογία της κάθε εφημερίδας. Βασικά αυτές οι τρεις που έχουν επιλεγεί για αυτήν την έρευνα δεν υποστηρίζουν καθαρά κάποια ιδεολογία. Για αυτό και δεν μπορούσε να γίνει στην παρούσα μελέτη.

Η Τριανταφυλλίδου (2007) αναφέρει πως η καθημερινή ειδησεογραφία σχετικά με τα θέματα του ρατσισμού και της προκατάληψης αγγίζουν κάποια θέματα. Ένα θέμα είναι η κάλυψη σχετικών ειδήσεων, οι γλωσσικές εκφράσεις που χρησιμοποιούνται (μετά τα

γεγονότα υπάρχουν πολλά άρθρα που αναφέρουν το «Εμείς» και «Αυτοί») , αναπαράσταση των μειονοτικών ομάδων από το λόγο των ΜΜΕ κ.ά. Μέσα από την έρευνα του κυπριακού τύπου παρατηρήθηκε πως μετά τα επεισόδια υπήρξε περισσότερη εμφάνιση των αντιθετικών λέξεων «εμείς» και «αυτοί» ή «εμείς» και οι «άλλοι». Με τη χρήση αυτών των αντιθετικών προσδιορισμών εντείνεται όλο και περισσότερο η αναπαραγωγή της διαφορετικότητας και του ρατσισμού. Επίσης μια φωτογραφία που είχε δημοσιευθεί από τις εφημερίδες ήταν ένα πανό που έλεγε «Κάθε λαθραίος μετανάστης= Ένας Κύπριος άνεργος».

Με την ολοκλήρωση της έρευνας σημαντικό είναι το γεγονός πως ο κυπριακός τύπος περιέλαβε περισσότερο τις υπο-προνομιούχες ομάδες όταν υπήρχε φυλετική κρίση. Δηλαδή διαπιστώθηκε πως οι εφημερίδες δεν αποκλείουν εντελώς τις υπο-προνομιούχες ομάδες από την καθημερινή θεματολογία, όμως δεν παρουσιάζονται αρκετά. Επίσης ο κυπριακός δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στις εγκληματικές ενέργειες των υπο-προνομιούχων ομάδων παρά στα πραγματικά προβλήματά τους.

8 Βιβλιογραφία

Dearing, J. W., & Rogers, E. M. (2005). *Ορίζοντας τα θέματα: Τα ΜΜΕ, οι πολιτικοί και το κοινό*. Αθήνα: Παπαζήση.

Dijk, T. A. (1991). *Racism and the Press*. London: Routledge.

Hall, S., Critcher, C., Jefferson, T., Clarke, J., Roberts, B., (1978). *Policing the crisis : mugging, the state, and law and order*. London: Macmillan.

Kings, R., & Wood, N. (2001). *Media and migration : constructions of mobility and difference*. London: Routledge.

Larson, S. G. (2006). *Media & Minorities: The politics of race in news and entertainment*. Lanham: Rowman & Littlefield.

Mahtani M. (2001). *Representing minorities: Canadian media and minority identities*. (Commissioned by Department of Canadian Heritage for Ethno cultural, Racial, Religious and Linguistic diversity and Identity Seminar, 2001) Retrieved from http://canada.metropolis.net/EVENTS/ethnocultural/publications/mahtani_e.pdf

Wittig, K. (2008). *Χτίζοντας μια Πολυεθνική Κύπρο: Νεολαία για μια Πολυπολιτισμική Κύπρο*. Λευκωσία: Future Worlds Center.

Αγαπίου, Γ. (2009, Οκτώβριος 11). Τι διαβάζουν οι Κύπριοι: Μεγάλη παγκύπρια έρευνα αναγνωσιμότητας. *Ο Φιλελεύθερος*, σ. 21.

Δεμερτζής, Ν. (2002). *Πολιτική Επικοινωνία: Διακινδύνευση, Δημοσιότητα, Διαδίκτυο*. Αθήνα: Παπαζήση.

Δημητρίου, Μ. (2010, Οκτώβριος 10). Με τον τρόπο και το λόγο των μεταναστών. *Σημερινή*, σσ. 30-31.

- Δημητρίου, Θ., Ηλία, Η., & Χριστοδούλου, Μ. (2008). *Η οικονομική ένταξη των μεταναστών στην Κύπρο (Το παράδειγμα της Λεμεσού)*. Ηράκλειο: Τ.Ε.Ι Κρήτης.
- Ιωσηφίδης, Θ. (2008). *Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες*. Αθήνα: Κριτική. ΚΙΣΑ, Retrieved Δεκέμβριος 5, 2010, from www.kisa.org.cy
- Κτιστάκης, Γ. (2001). *Μετανάστες Ρατσισμός Ξενοφοβία: Από τη θεωρία στην πράξη*. Αθήνα: Σακκουλάς.
- Κυριακίδου, Χ. (2010, Οκτώβριος 16). Αλλόγλωσσοι το 8,5% των μαθητών στα σχολεία. *Ο Φιλελεύθερος*, σ. 24.
- Μαδιανού, Μ. (2007). *Έθνος, Ταυτότητες και Τηλεόραση στη Σύγχρονη Ελλάδα: Μελέτη πάβω στη θεωρία της διαμεσολάβησης*. Αθήνα: Πατάκη.
- Μάνινγκ, Π. (2007). *Κοινωνιολογία της Ενημέρωσης: Ειδήσεις και πηγές ειδήσεων*. Αθήνα: Καστανιώτη.
- Μετανάστης ένας στους τρεις εργαζόμενους στην Κύπρο. (2011, Μάιος 2). *Ο Φιλελεύθερος*. Retrieved from <http://www.philenews.com/main/320,1,4995,0,66593-.aspx>
- Μπάτζιου, Α. (2009). *Η εικόνα της ετερότητας στα ΜΜΕ: Μια συγκριτική μελέτη της οπτικής απεικόνισης των μεταναστών στον τύπο δύο νέων χωρών υποδοχής (Ελλάδα & Ισπανία)*. Αθήνα: Πάντειο πανεπιστήμιο κοινωνικών και πολιτικών επιστημών τμήμα επικοινωνίας, μέσων και πολιτισμού
- Μπαμπινιώτης, Γ. (1998). *Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξιλογίας
- Παναγή, Α. (2010, Οκτώβριος 23). Προορισμός σωματοεμπορίας η Κύπρος. *Πολίτης*, σ. 22.
- Πατσιαούρας, Α. (2008). *Ρατσισμός και Ξενοφοβία στην Κοινωνία, την Εκπαίδευση και τον Αθλητισμό. Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό*, σσ. 290-302.
- Πολιτικοί Πρόσφυγες, Retrieved Φεβρουάριος 10, 2011, from <http://asylumaware.eu/>
- Σκουλαρίκη, Α. (2007). Ο δημόσιος λόγος για το έθνος με αφορμή το Μακεδονικό (1991 – 1995). Πλαίσιο, αναπαραστάσεις και ΜΜΕ. Κοντοχρήστου, Μ., *Ταυτότητα και ΜΜΕ στη σύγχρονη Ελλάδα*. Αθήνα: Παπαζήση
- Τερζής, Γ. (2007). Δόμηση αντιθετικών ταυτοτήτων. Η περίπτωση του ελληνικού τύπου. Κοντοχρήστου, Μ., *Ταυτότητα και ΜΜΕ στη σύγχρονη Ελλάδα*. Αθήνα: Παπαζήση
- Τριανταφυλλίδου, Α. (2007). Μετανάστες, μειονότητες και ελληνικά μέσα μαζικής ενημέρωσης. Κοντοχρήστου, Μ., *Ταυτότητα και ΜΜΕ στη σύγχρονη Ελλάδα*. Αθήνα: Παπαζήση
- Τριμικλιιώτης, Ν. (2006, Ιούλιος - Σεπτέμβριος). *Η εργατική μετανάστευση στην Κύπρο*.

Χατζηβασίλης, Μ. (2010, Οκτώβριος 14). Αλλάζει ο χάρτης της μετανάστευσης. *Ο Φιλελεύθερος*, σσ. 17-18.

Χατζηγύρας, Α. Μ. (2008, Ιούνιος 1). Οι Μαρωνίτες της Κύπρου. *Χρονικό - Πολίτης*

Ψύλλα, Μ. (1998). Το μήνυμα ως αντικείμενο ερμηνείας και ανάλυσης στο πλαίσιο της επικοινωνιακής πράξης. Παπαγεωργίου Γ., *Μέθοδοι στην κοινωνιολογική έρευνα* (σσ. 73-118). Αθήνα.

9 Παραρτήματα

9.1 Αναλυτικότερα στοιχεία για την εργοδότηση των υπο-προνομιούχων ομάδων

Συγκεκριμένα η ομάδα αυτή αριθμούσε 25.426 μέλη τον Οκτώβριο του 2010 και 24.135 τον Ιανουάριο του ίδιου έτους (κύριες χώρες προέλευσης η Σρι Λάνκα με περίπου 10.000 και το Βιετνάμ με 7.000, Δημητρίου, 2010). Σύμφωνα με την εφημερίδα «Φιλελεύθερος», ο ανεπίσημος αριθμός εκτιμάται να είναι πολύ μεγαλύτερος.

Οι οικονομικοί μετανάστες από τη Ρουμανία αποτελούν την πολυπληθέστερη κοινότητα με 16.232 άτομα. Ακολουθεί η κοινότητα των Βουλγάρων με 11.803 εργαζόμενους. Ενδεικτικά πιο κάτω παρατίθενται οι κλάδοι στους οποίους παρατηρείται η πλειονότητά τους, όπως καταγραφόταν τον Οκτώβριο του 2010 (2/5/2011):

1. Εμπόριο χονδρικό και λιανικό 10.115
2. Κατασκευές 9.913
3. Εστιατόρια 8.336
4. Ξενοδοχεία 6.918
5. Μεταποίηση 6.743
6. Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες 3.281
7. Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών 1.302

9.2 Πίνακας για αναγνωρισμένα θύματα πορνείας

Πίνακας 1: Αναγνωρισμένα θύματα πορνείας από 2007-2010

Χώρες Προέλευσης	2007	2008	2009	2010
Ρουμανία	1	13	6	5
Φιλιππίνες	12	3	8	6
Βουλγαρία	1	-	3	5
Ουκρανία	8	2	2	2
Συρία	2	2	-	-
Μολδαβία	8	10	4	1
Ρωσία	5	6	-	-
Άλλες χώρες	17	16	-	4
Σύνολο	54	52	23	23

Τα πιο πάνω στοιχεία δεν περιλαμβάνουν τις γυναίκες που δουλεύουν σε νυκτερινά κέντρα ή τις γυναίκες που έρχονται με βίζα και εργάζονται σε τέτοιους χώρες είτε με κάποιο αφεντικό είτε από μόνες τους. Παρόλες τις προσπάθειες που γίνονται για την πάταξη του φαινομένου, η σωματεμπορία γυναικών εξακολουθεί να υπάρχει στην Κύπρο και εμφανίζεται σε υψηλά επίπεδα. Συγκεκριμένα, το 2008 στην Κύπρο υπήρχαν 1.200 «καλλιτέχνιδες», οι οποίες εργάζονταν σε 70 καμπαρέ, ενώ, το 2009, ο αριθμός τους μειώθηκε σε 371, οι οποίες εργάζονται σε 45 καμπαρέ.

9.3 Αναλυτικοί πίνακες

Πίνακας 2: Άρθρα που γράφτηκαν για κάθε μέρα του **Οκτωβρίου** ξεχωριστά για την κάθε εφημερίδα

Ημερομηνία	Ημέρα	ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ		
		Φιλελεύθερος	Σημερινή	Πολίτης
01-Οκτ-2010	Παρασκευή	2	0	1
02-Οκτ-2010	Σάββατο	1	0	1
03-Οκτ-2010	Κυριακή	2	1	0
04-Οκτ-2010	Δευτέρα	3	3	3

05-Οκτ-2010	Τρίτη	1	1	1
06-Οκτ-2010	Τετάρτη	1	0	2
07-Οκτ-2010	Πέμπτη	2	0	2
08-Οκτ-2010	Παρασκευή	4	0	3
09-Οκτ-2010	Σάββατο	0	0	2
10-Οκτ-2010	Κυριακή	3	1	0
11-Οκτ-2010	Δευτέρα	3	1	0
12-Οκτ-2010	Τρίτη	5	2	4
13-Οκτ-2010	Τετάρτη	2	1	0
14-Οκτ-2010	Πέμπτη	3	2	0
15-Οκτ-2010	Παρασκευή	3	2	2
16-Οκτ-2010	Σάββατο	5	4	3
17-Οκτ-2010	Κυριακή	5	2	0
18-Οκτ-2010	Δευτέρα	3	1	1
19-Οκτ-2010	Τρίτη	4	2	5
20-Οκτ-2010	Τετάρτη	5	3	1
21-Οκτ-2010	Πέμπτη	3	2	2
22-Οκτ-2010	Παρασκευή	3	3	4
23-Οκτ-2010	Σάββατο	1	2	6
24-Οκτ-2010	Κυριακή	4	1	3
25-Οκτ-2010	Δευτέρα	3	2	3
26-Οκτ-2010	Τρίτη	3	1	3
27-Οκτ-2010	Τετάρτη	4	2	1
28-Οκτ-2010	Πέμπτη	3	3	2
29-Οκτ-2010	Παρασκευή	4	2	6
30-Οκτ-2010	Σάββατο	4	1	1
31-Οκτ-2010	Κυριακή	4	1	3
Σύνολο για το μήνα Οκτώβριο		93	46	65

Πίνακας 3:
Αρθρα που γράφτη

καν για κάθε μέρα του **Νοεμβρίου** ξεχωριστά για την κάθε εφημερίδα

12-Νοε-2010	Παρασκευή	6	9	4
13-Νοε-2010	Σάββατο	11	5	8
14-Νοε-2010	Κυριακή	32	ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ	12
15-Νοε-2010	Δευτέρα	6	1	3
~~16-Νοε-2010~~	~~Τρίτη~~	~~4~~	~~Σημερινή~~	~~2~~
~~17-Νοε-2010~~	~~Τετάρτη~~	~~2~~	~~3~~	~~3~~
~~18-Νοε-2010~~	~~Πέμπτη~~	~~6~~	~~3~~	~~3~~
~~19-Νοε-2010~~	~~Παρασκευή~~	~~7~~	~~3~~	~~7~~
~~20-Νοε-2010~~	~~Σάββατο~~	~~4~~	~~0~~	~~6~~
~~21-Νοε-2010~~	~~Κυριακή~~	~~11~~	~~10~~	~~3~~
~~22-Νοε-2010~~	~~Σάββατο~~	~~3~~	~~3~~	~~4~~
~~23-Νοε-2010~~	~~Κυριακή~~	~~2~~	~~10~~	~~12~~
~~24-Νοε-2010~~	~~Δευτέρα~~	~~9~~	~~6~~	~~3~~
~~25-Νοε-2010~~	~~Τετάρτη~~	~~3~~	~~6~~	~~3~~
~~26-Νοε-2010~~	~~Πέμπτη~~	~~9~~	~~3~~	~~3~~
~~27-Νοε-2010~~	~~Παρασκευή~~	~~6~~	~~0~~	~~0~~
11-Νοε-2010	Πέμπτη	3	2	4

27-Νοε-2010	Σάββατο	4	1	3
28-Νοε-2010	Κυριακή	5	1	4
29-Νοε-2010	Δευτέρα	6	3	2
30-Νοε-2010	Τρίτη	10	3	4
Σύνολο για το μήνα Νοέμβριο		191	124	118

Πίνακας 4: Άρθρα που γράφτηκαν για κάθε μέρα του **Δεκεμβρίου** ξεχωριστά για την κάθε εφημερίδα

Ημερομηνία	Ημέρα	ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ		
		Φιλελεύθερο	Σημερινή	Πολίτης
		ς		
01-Δεκ-2010	Τετάρτη	4	3	3
02-Δεκ-2010	Πέμπτη	7	2	3
03-Δεκ-2010	Παρασκευή	2	2	2
04-Δεκ-2010	Σάββατο	8	3	4
05-Δεκ-2010	Κυριακή	7	13	8
06-Δεκ-2010	Δευτέρα	8	2	2
07-Δεκ-2010	Τρίτη	5	5	4
08-Δεκ-2010	Τετάρτη	4	6	2
09-Δεκ-2010	Πέμπτη	3	3	3
10-Δεκ-2010	Παρασκευή	8	4	2
11-Δεκ-2010	Σάββατο	4	2	3
12-Δεκ-2010	Κυριακή	1	4	0
13-Δεκ-2010	Δευτέρα	3	2	0
14-Δεκ-2010	Τρίτη	2	5	2
15-Δεκ-2010	Τετάρτη	2	4	2
16-Δεκ-2010	Πέμπτη	4	7	1
17-Δεκ-2010	Παρασκευή	6	6	4
18-Δεκ-2010	Σάββατο	3	5	2
19-Δεκ-2010	Κυριακή	2	11	2
20-Δεκ-2010	Δευτέρα	2	1	3
21-Δεκ-2010	Τρίτη	5	0	2
22-Δεκ-2010	Τετάρτη	3	3	1
23-Δεκ-2010	Πέμπτη	1	1	0
24-Δεκ-2010	Παρασκευή	0	2	1
25-Δεκ-2010	Σάββατο	4	2	3
27-Δεκ-2010	Δευτέρα	0	3	1
28-Δεκ-2010	Τρίτη	3	2	1
29-Δεκ-2010	Τετάρτη	3	1	3
30-Δεκ-2010	Πέμπτη	4	4	4
31-Δεκ-2010	Παρασκευή	6	5	5
Σύνολο για το μήνα Δεκέμβριο		114	113	73

Πίνακας 5: Αριθμός άρθρων για κάθε μήνα για το κάθε θέμα – ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ

ΘΕΜΑ	ΜΗΝΑΣ (αριθμός άρθρων)		
	Οκτώβριος	Νοέμβριος	Δεκέμβριος
Έγκλημα	32	25	29
Εκπαίδευση	4	9	5
Απασχόληση	11	8	3
Ναρκωτικά	1	1	1
Υγεία	2	3	5
Μετανάστευση	4	28	18
Σκίτσα	0	5	1
Χρηματοδότηση	5	10	5
Θρησκεία	1	0	0
Φεστιβάλ Rainbow	0	17	0
Πολιτισμός	3	9	2
Προκαταλήψεις- Ρατσισμός	2	33	7
Ρατσιστικές Επιθέσεις	0	5	0
Ατύχημα- Δυστύχημα	1	5	3
Άλλο	2	2	0
Σεξ	1	3	4
Πολιτικό άσυλο	2	3	4
Κοινωνικά προβλήματα	9	11	16
Οργανώσεις (ΚΙΣΑ, ENAR κλπ)	1	0	0
Απλή αναφορά	2	8	7
Εκμετάλλευση στην εργασία	0	6	2
Πορείες	0	0	2

Πίνακας 6: Αριθμός άρθρων για κάθε μήνα για το κάθε θέμα – ΣΗΜΕΡΙΝΗ

ΘΕΜΑ	ΜΗΝΑΣ (αριθμός άρθρων)		
	Οκτώβριος	Νοέμβριος	Δεκέμβριος
Έγκλημα	7	11	16
Εκπαίδευση	2	2	4
Απασχόληση	0	2	2

Ναρκωτικά	0	1	1
Υγεία	1	1	1
Μετανάστευση	4	38	20
Σκίτσα	0	0	0
Χρηματοδότηση	0	10	3
Θρησκεία	0	0	0
Φεστιβάλ Rainbow	0	18	0
Πολιτισμός	2	3	0
Προκαταλήψεις- Ρατσισμός	2	3	0
Ρατσιστικές Επιθέσεις	0	2	0
Ατύχημα- Δυστύχημα	2	1	3
Άλλο	3	0	2
Σεξ	2	2	2
Πολιτικό άσυλο	0	4	5
Κοινωνικά προβλήματα	7	5	16
Οργανώσεις (ΚΙΣΑ,ΕΝΑΡ κλπ)	3	1	1
Απλή αναφορά	12	6	13
Εκμετάλλευση στην εργασία	0	1	3
Πορείες	0	0	8

Πίνακας 7: Αριθμός άρθρων για κάθε μήνα για το κάθε θέμα – ΠΟΛΙΤΗΣ

ΘΕΜΑ	ΜΗΝΑΣ (αριθμός άρθρων)		
	Οκτώβριος	Νοέμβριος	Δεκέμβριος
Έγκλημα	19	9	16
Εκπαίδευση	1	5	1
Απασχόληση	2	4	2
Ναρκωτικά	2	1	0
Υγεία	2	0	1
Μετανάστευση	1	12	5
Σκίτσα	0	1	0
Χρηματοδότηση	1	7	1
Θρησκεία	0	0	0
Φεστιβάλ Rainbow	0	13	0

ΜΗΝΑΣ	ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ		
	Πολιτισμός	2	15
Προκαταλήψεις- Ρατσισμός	4	9	8
Ρατσιστικές Επιθέσεις	0	7	0
Ατύχημα- Δυστύχημα	2	3	3
Άλλο	3	5	0
Σεξ	10	7	7
Πολιτικό άσυλο	2	3	2
Κοινωνικά προβλήματα	6	9	8
Οργανώσεις (ΚΙΣΑ,ΕΝΑΡ κλπ)	1	0	0
Απλή αναφορά	7	7	6
Εκμετάλλευση στην εργασία	0	0	3
Πορείες	0	0	4

Πίνακας 8: Άρθρα που γράφτηκαν για κάθε μήνα από τις τρεις εφημερίδες

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ		ΜΗΝΑΣ		
		Οκτώβριος	Νοέμβριος	Δεκέμβριος
	ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ	93	191	114
	ΣΗΜΕΡΙΝΗ	46	124	113
	ΠΟΛΙΤΗΣ	65	118	73

Πίνακας 9: Άρθρα που μπήκαν στον πρωτοσέλιδο για κάθε μήνα και για τις τρεις εφημερίδες

ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ		ΣΗΜΕΡΙΝΗ		ΠΟΛΙΤΗΣ	
Πρωτοσέλιδο		Πρωτοσέλιδο		Πρωτοσέλιδο	
OXI	NAI	OXI	NAI	OXI	NAI

Οκτώβριος	86	7	41	5	58	7
Νοέμβριος	179	12	107	17	106	12
Δεκέμβριος	97	17	99	14	66	7

9.4 ΚΙΣΑ

ΚΙΣΑ: Ο γενικός μακροπρόθεσμος στόχος του ΚΙΣΑ είναι να δημιουργηθεί η Κύπρος ως μια πολυπολιτισμική κοινωνία όπου θα υπάρχει ισότητα όλων των προσώπων ανεξάρτητα από την υπηκοότητα, τη φυλή, τη θρησκεία, την προέλευση, το χρώμα, το φύλο, τη σεξουαλική προτίμηση ή οποιοδήποτε προσανατολισμό, υπόβαθρο ή άλλο χαρακτηριστικό

Κύριες δραστηριότητες του ΚΙΣΑ:

1. Ευαισθητοποίηση κυπριακής κοινωνίας για την κοινωνική διάκριση και το ρατσισμό μέσω εκστρατειών, εκδηλώσεων, κινητοποιήσεων και πίεση των αρχών.
2. Προσφορά δωρεάν υπηρεσιών στους μετανάστες (καθοδήγηση, συμβουλές)

9.5 Εκστρατεία για πρόσφυγες στη Κύπρο

Η ενημέρωση της κοινής γνώμης της Κύπρου για το σύγχρονο προσφυγικό ζήτημα, η διευκόλυνση της ένταξης των πολιτικών προσφύγων στην κυπριακή κοινωνία και η ανάπτυξη διαλόγου και επικοινωνίας για αντιμετώπιση των φαινομένων ρατσισμού και ξενοφοβίας είναι οι βασικοί στόχοι της νέας εκστρατείας ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για θέματα δικαιούχων διεθνούς προστασίας.

Η εκστρατεία έχει σύνθημα: « Η Κύπρος Γνωρίζει: Οι Πρόσφυγες μας αφορούν!» και μήνυμα: «Παρέα με τους άλλους – Παρέα με τον εαυτό μας»

Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων και την Κυπριακή Δημοκρατία – Υπηρεσία Ασύλου. Αρχισε να υλοποιείται από τα τέλη Οκτωβρίου, θα διαρκέσει έως τον Ιούνιο του 2011 και αποτελεί επέκταση αντίστοιχης εκστρατείας ενημέρωσης που έγινε την περίοδο Μαρτίου – Ιουνίου 2010 (Ιστοσελίδα: <http://asylumaware.eu/campaign.html>)

